

Sol lucionari

QUADERN DE DIVERSITAT

VALENCIÀ

**Cristina Cebrián
Francisco J. Conejero**

**1r
ESO**

Sol·lucionari

QUADERN DE DIVERSITAT

VALENCIÀ

**Cristina Cebrián
Francisco J. Conejero**

**1r
ESO**

Sol·lucionari

QUADERN DE DIVERSITAT

VALENCIÀ

1r ESO

© ÉS PROPIETAT
Cristina Cebrián Sanfeliu
Francisco J. Conejero Pascual
Editorial ECIR, S.A

Aquest llibre correspon al primer curs d'ESO, àrea de Valencià, llengua i literatura. Forma part dels materials curriculars de l'Editorial Ecir.

Fotografia - Arxiu ECIR
Il·lustracions - Javier Lacasta, Disseny gràfic ECIR
Disseny i il·lustració coberta - Disseny gràfic ECIR
Disseny de l'interior - Disseny gràfic ECIR

Dipòsit legal: V-873-2012
I.S.B.N.: 978-84-9826-648-1
Imprès a Espanya - Printed in Spain
Impressió - Indústries Gràfiques Ecir (IGE)

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Vila de Madrid, 60 - 46988 - P. I. Font del Gerro - PATERNA (València)
Tels: 96 132 36 25 - 96 132 36 55 - Mòbil: 677 431 115 - Fax: 96 132 36 05
A/e: ecir@ecir.com - <http://www.ecir.com>

Proposta de programació

1. OBJECTIUS GENERALS DE PRIMER ESO VALENCIÀ

L'ensenyança de la llengua i la literatura, en esta etapa tindrà com a objectiu el desenrotllament de les següents capacitats:

1. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat social i cultural.
2. Utilitzar el valencià i el castellà per a expressar-se oralment i per escrit, de manera coherent i adequada en cada situació de comunicació i en els diversos contextos de l'activitat social i cultural, per aprendre consciència dels propis sentiments i idees, i per a controlar la pròpia conducta.
3. Utilitzar la llengua oral en l'activitat social i cultural de manera adequada a les distintes funcions i situacions de comunicació, adoptant una actitud respectuosa i de cooperació.
4. Reconèixer les diverses tipologies dels textos escrits, i les seues estructures formals, per mitjà dels quals es produïx la comunicació amb les institucions públiques, les privades i les de la vida laboral, així com fer-ne un ús correcte.
5. Utilitzar el valencià i el castellà per a adquirir nous coneixements, així com per a buscar, seleccionar i processar informació de manera eficaç en l'activitat escolar i per a redactar textos propis de l'àmbit acadèmic.
6. Conèixer i valorar com a patrimoni de tots els espanyols la riquesa lingüística i cultural d'Espanya, i considerar, adequadament i amb respecte, les diferents situacions que originen les llengües en contacte en les comunitats bilingües.
7. Apreciar les possibilitats extraordinàries que oferix el castellà com a llengua comuna per a totes les espanyoles i tots els espanyols i per a les ciutadanes i els ciutadans dels països de parla castellana, com a vehicle de comunicació i vertebració d'una de les comunitats culturals més importants del món.
8. Conèixer les diferents manifestacions i varietats del castellà, derivades de la seua expansió per Espanya i Amèrica, i valorar la unitat essencial de la llengua comuna per a tots els parlants de l'idioma.
9. Comprendre i valorar, a partir del coneixement de la realitat sociolingüística, la necessitat de recuperar un ús normalitzat del valencià, símbol d'identitat cultural i mitjà irrenunciable per a entendre la realitat de l'entorn i accedir al patrimoni cultural propi.
10. Analitzar els diferents usos socials del valencià i del castellà per a evitar els estereotips lingüístics que impliquen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.
11. Apreciar les possibilitats que oferix el valencià, llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, com a vehicle de comunicació i de vertebració.
12. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica del valencià i del castellà, i reconèixer les diferents unitats de la llengua i les seues combinacions.
13. Aplicar, amb una certa autonomia, els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per a comprendre textos orals i escrits i per a escriure i parlar amb adequació, coherència, cohesió i correcció, tant en valencià com en castellà.
14. Comprendre textos literaris utilitzant els coneixements sobre les convencions de cada gènere, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics. Apreciar-ne les possibilitats comunicatives per a la millora de la producció personal.
15. Aproximar-se al coneixement de mostres rellevants del patrimoni literari i valorar-lo com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva en diferents contextos historicoculturals.
16. Conèixer i distingir les principals èpoques artístiques i literàries, els seus trets característics, les obres, i les autores i els autors més representatius de cada època. Conèixer les obres i els fragments representatius de les literatures de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana.
17. Interpretar i utilitzar la lectura i l'escriptura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, i consolidar hàbits lectors per mitjà de textos adequats a l'edat.
18. Aprendre i utilitzar tècniques senzilles de maneig de la informació: busca, elaboració i presentació amb l'ajuda dels mitjans tradicionals i l'aplicació de les noves tecnologies.
19. Utilitzar, amb una autonomia progressiva, els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació per a obtenir, interpretar i valorar informacions de diversos tipus i opinions diferents.

Aquestos objectius estaran estructurat en els següents blocs de continguts :

- a) Bloc 1. Comunicació
- b) Bloc 2. Llengua i societat
- c) Bloc 3. Coneixement de la llengua
- d) Bloc 4. Educació literària
- e) Bloc 5. Tècniques de treball

2.PROPOSTA DEL QUADERN DE DIVERSITAT

OBJECTIUS	Primer Trimestre	Segundo Trimestre	Tercer Trimestre	Total
Comprensió oral				
- Fomentar l'escolta, la comprensió lectora i l'observació per mitjà de la lectura d'un text realitzat per altra persona.				
- Recordar, retenir informació de la lectura oral d'un text, per contestar les preguntes orals que es fan sobre ell.				
-Identificar les idees principals de les secundàries en textos orals.				
- Resumir clarament les idees més importants d'un text oral.				
- Comprendre i explicar la intencionalitat comunicativa d'un text.				
-Comprendre el vocabulari del seu nivell.				
- Respectar les normes de comunicació oral.				
Comprensió escrita				
-Fomentar la comprensió lectora, l'observació i la deducció per mitjà de la lectura d'un text.				
-Comprendre la informació donada als enunciats de les preguntes per a respondre adequadament. .				
-Identificar i recordar informació del text per a contestar adequadament les preguntes que es realitzen.				
- Extraure les idees principals de les secundàries.				
- Resumir clarament les idees més importants d'un text escrit.				
- Reconèixer la seqüència narrativa d'un text : inici, desenvolupament i final.				
- Comprendre i expressar la intencionalitat comunicativa d'un text.				
- Comprendre el vocabulari del seu nivell.				
- Memoritzar conceptes.				
- Desenvolupar la curiositat i l'interès per la lectura.				
- Llegir llibres del seu nivell.				
Expressió oral				
- Expressar-se oralment amb claredat i coherència utilitzant un llenguatge precís i expressiu, en situacions comunicatives quotidianes.				
- Contar un succés de manera clara i precisa, amb ordre i precisió. (Estructura de presentació, nus i desenllaç).				
- Fomentar la participació activa en situacions de comunicació col·lectives.				
- Fomentar la iniciativa en l'expressió oral.				
- Incorporar en la seua expressió oral el lèxic treballat.				

C: Aconseguit/ N C : No aconseguit / EP: En procés

OBJECTIUS	Primer Trimestre	Segundo Trimestre	Tercer Trimestre	Total
Expressió escrita				
- Practicar les normes bàsiques de l'escriptura en l'elaboració de textos.				
- Contestar coherentment les preguntes d'un text prestant atenció a la informació que es demana.				
- Expressar coherentment el tema principal d'un text.				
- Organitzar i redactar amb coherència les idees principals.				
- Produir textos escrits del seu nivell en els quals l'alumne estructura de manera coherent les idees.				
- Produir textos escrits tenint en compte les seqüències narratives d'un text.				
- Millorar la competència lingüística.				
Ortografia / lèxic				
- Interés per aplicar les normes ortogràfiques apreses i desenvolupar la capacitat per emprar les normes ortogràfiques correctament.				
- Desenvolupar l'interés per adquirir i utilitzar un lèxic més ample.				

C: Aconseguit/ N C : No aconseguit / EP: En procés

3. COMPETÈNCIES BàSIQUES

Indicadores de desempeño para la competencia en comunicaci3n lingüística																
Primer Trimestre					Segundo Trimestre					Tercer Trimestre					Total	
Competència oral i escrita	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Escolta i comprén el que es llig per a captar la seua intenci3 comunicativa.																
2. Identifica el sentit global de textos orals i escrits pertanyents a diferents àmbits d'ús de la llengua.																
3. Utilitza estratègies per a extraure i conèixer la informaci3 més rellevant d'un text oral i escrit pertanyent a diversos àmbits d'ús de la llengua.																
3. Discrimina e interpreta la informaci3 mäs relevante contenida en textos orales y escritos de diversa índole.																
4. Discrimina i interpreta la informaci3 mäs rellevant continguda en textos orals i escrits de diferent tipus.																
5. Amplia els seus coneixements i millora la competència comunicativa.																
Expresi3n oral	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Produïx textos orals coherents amb la intenci3 comunicativa i adequats a la situaci3 de comunicaci3, dotats de cohesi3, correcci3 sintàctica i propietat lèxica.																
2. S'expressa i participa de manera activa en un conjunt de situaci3s, a nivell oral, de manera adequada i correcta, amb claredat, coherència i fluïdesa; utilitzant un llenguatge precís i expressiu.																
3. Utilitza activament i efectiva els codis i habilitats lingüístiques i no lingüístiques i les regles pr3pies de l'intercanvi comunicatiu en diferents situaci3s per a produir textos orals adequats a cada situaci3 de comunicaci3.																
4. Utilitza estratègies per a implicar-se activament en una comunicaci3 oral i dialogar adoptant una actitud crítica i constructiva.																
Expresi3n escrita	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Crea i produïx diferents tipus de textos i escrits amb intencions comunicatives diverses, acords a la situaci3 comunicativa en diferents contextos socials i culturals, de manera clara i organitzada.																
2. Estructura el coneixement i planifica de manera organitzada el procés de producci3 de textos escrits.																

1. No arriba al mínim en el desenvolupament de la capacitat. · 2. Complix amb el mínim requerit. · 3. Es troba en la mitjana de la resta dels seus companys. · 4. Supera la mitjana. · 5. Presenta un nivell màxim d'acompliment.

	Primer Trimestre					Segundo Trimestre					Tercer Trimestre					Total
3. Produïx textos escrits controlant el procés d'escriptura i de revisió.																
4. S'expressa per escrit de manera adequada i correcta, amb claredat, coherència i fluïdesa; utilitzant un llenguatge precís i expressiu.																
5. S'expressa per escrit aplicant amb certa autonomia els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per a escriure amb adequació, coherència, cohesió i correcció.																
Competència coneixement i interacció amb el medi	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Interpreta missatges amb contingut científic i comunica argumentacions i explicacions de l'àmbit de la ciència.																
Competència digital i tractament de la informació	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Interpreta, organitza i contrasta la informació procedent de diferents suports.																
2. Exposar i presentar de manera ordenada i clara amb ajuda de mitjans audiovisuals i de programes d'ordinador específics, la transmet oralment o per escrit.																
Competència social i ciutadana	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Aprèn a comunicar-se i a escoltar els altres, desenvolupant actituds de respecte i habilitats per a la convivència.																
2. Escolta i valora críticament les opinions dels altres, mostrant una actitud de respecte a les persones.																
3. Comprèn i contrasta la realitat social a través de textos orals i escrits relacionats amb els mitjans de comunicació de masses.																
Competència cultural i artística	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Utilitza els coneixements literaris en la comprensió i valoració de textos orals i escrits, atenent als temes i motius de la tradició oral i escrita, culta o popular de la literatura.																
2. Utilitza el llenguatge com a instrument per a interpretar i comprendre la realitat representada en qualsevol manifestació artística, cultural i literària, per a formar-se un judici personal i a partir d'ell exposar les idees generades.																
3. Desenvolupa l'autonomia lectora, la capacitat d'elecció de temes i textos i posteriorment l'expressió de les preferències personals.																
4. Capta els valors artístics presents en textos diversos (literaris, publicitaris, televisius, radiofònics,...).																

1. No arriba al mínim en el desenvolupament de la capacitat. • 2. Complix amb el mínim requerit. • 3. Es troba en la mitjana de la resta dels seus companys. • 4. Supera la mitjana. • 5. Presenta un nivell màxim d'acompliment.

	Primer Trimestre					Segundo Trimestre					Tercer Trimestre					Total
Competència aprendre a aprendre	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Aplica tècniques d'estudi i de treball amb la intenció de comprendre, relacionar i sintetitzar continguts de la matèria.																
2. Desenvolupa les habilitats i les capacitats pròpies de la competència, en la realització d'experiències d'aprenentatge de comprensió, de composició i d'obtenció, anàlisi i elaboració de la informació.																
3. Reflexiona sobre la pròpia llengua i aplicar el conjunt de sabers conceptuals i procedimentals per a optimitzar l'aprenentatge lingüístic.																
Competència autonomia i iniciativa personal	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Comprén discursos diversos, els interpreta, i és crític posant en joc les estratègies de resolució de problemes, presa de decisions i elaboració de plans.																
2. Afavoreix la creativitat i la imaginació amb tasques de producció oral o escrita que estimulen l'autoconeixement i l'enriquiment personal.																

1. No arriba al mínim en el desenvolupament de la capacitat. • 2. Complix amb el mínim requerit. • 3. Es troba en la mitjana de la resta dels seus companys. • 4. Supera la mitjana. • 5. Presenta un nivell màxim d'acompliment.

	LECTURA COMPREENSIÓ LECTORA	EXPRESSIÓ ORAL	GRAMÀTICA
UNITAT 1 EL VIATGE	8-9	10-11 DESCRIPCIÓ D'UN LLOC	12-13 EL SUBSTANTIU
UNITAT 2 QUÈ COMPREM?	22-23	24-25 LA CONVERSA	26-27 EL L'ADJECTIU
UNITAT 3 LA NOSTRA CIUTAT	36-37	38-39 L'EXPOSICIÓ ORAL	40-41 EL DETERMINANT
UNITAT 4 EL COS HUMÀ	50-51	52 L'ENTREVISTA	53-54 ELS VERB REGULARS
UNITAT 5 FEM ESPORT?	64-65	66 LA CONVERSA INFORMAL	67-68 ELS VERBS IRREGULARS
UNITAT 6 L'ESCOLA	78-79	80 EL DEBAT	81-82 L'ADVERBI
UNITAT 7 QUÈ LLIGES?	92-93	94-95 ELS ACUDITS	96-97 EL SUBJECTE
UNITAT 8 LES NOSTRES TRADICIONS	106-107	108-109 LES ENDEVINALLES	110-111 PREDICAT
UNITAT 9 QUÈ MENGEM?	120-121	122 LA CONVERSA FORMAL I	123 COMPLEMENT DIRECTE/ INDIRECTE
UNITAT 10 LES NOVES TECNOLOGIES	132-133	134 LA CONVERSA FORMAL II	135-136 COMPLEMENT CIRCUMSTANCIAL

EXPRESSIÓ ESCRITA	ORTOGRAFIA	LÈXIC	PROJECTE DE TREBALL
14-15 TEXT DESCRIPTIU	16 APÒSTROF I CONTRACCIÓ	17 ELS MITJANS DE TRANSPORT	18-19 ESTATS D'EUROPA
28 TEXT NARRATIU I	29-30 DÍGRAFS, DIFTONGS I HIATS	31-32 LES COMPRES	33 PUBLICITAT
42-43 TEXT EXPOSITIU	44-45 SÍL·LABA I ACCENTUACIÓ	46 LA CIUTAT	47 EL TRÍPTIC
55-56 TEXT INSTRUCTIU	57-58 ACCENT DIACRÍTIC	59-60 EL COS HUMÀ	61 TITELLES
69-70 TEXT NARRATIU II	71-72 DIÈRESI	73-74 ESPORTS	75 BIOGRAFIA/NORMES
83-84 EL TEATRE	85-86 EL GUIONET	87 L'ESCOLA	88-89 ACTUEM
98-99 GÈNERES LITERARIS—POESIA	100 B/V	101-102 CASA	103 PLÀNOL
112-113 NARRATIVA	114-115 G/J	116 FESTES I TRADICIONS	117 LA MEUA FESTA
124 L'ENTREVISTA	125-126 ESSA SONORA/SORDA	127-128 ALIMENTS	129 A CUINAR
137-138 TEXT ARGUMENTATIU	139-140 R/RR/H	141 INFORMÀTICA	142-143 BLOC

UNITAT 1

EL VIATGE

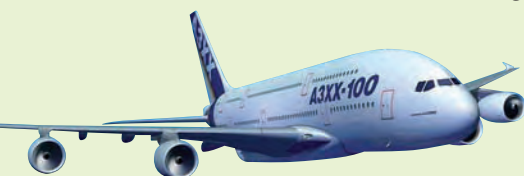
EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **L'AVENTURA D'UN VIATGE**
- **COM FER LA PROGRAMACIÓ D'UNA VISITA TURÍSTICA**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, EL SUBSTANTIU**
- **A ESCRIURE UN TEXT DESCRIPTIU**
- **PER MILLORAR L'ORTOGRAFIA, L'APÒSTROF I LA CONTRACCIÓ**
- **LÈXIC SOBRE ELS MITJANS DE TRANSPORT**
- **AL PROJECTE DE TREBALL, A FER UN MAPA D'EUROPA**

Ahir vingué la mare molt contenta després del treball. Com que feia dies que la seua actitud era diferent, li vaig preguntar:

- Mare, quina alegria tens...
- Ah si, fill!, és que ja tinc els bitllets per poder anar-nos de viatge.
- I on anirem de viatge?
- A veure els nostres familiars , que viuen a l'Argentina.
- Ah ! què bé... sempre he volgut conèixer l'oncle Vicent, la tia Anna i el meu cosí Miquel, que ha de ser tan gran com jo...

Aquell dia fou molt bonic i emocionant. Quan el pare vingué de treballar, la mare li va donar la notícia i es va emocionar. Tots sopàrem molt a gust i parlàrem dels nostres familiars i com estarien, fins i tot no vam engegar la televisió. Després de tres mesos llargs i amb totes les ganes del món, vam pujar a l'avió. Aquest era molt gran i tenia tres fileres de seients. La impressió que em va fer fou d'un gran tub, ja que les parets eren completament redones. Els seients eren de

dos colors, blau i blanc, que segons va dir la mare eren com els colors de la companyia de vol. Les finestres eren molt menudes i tenien una pantalla per pujar o baixar al gust de cadascú. Jo li vaig dir als pares que volia el seient de la finestra. Per dalt dels nostres caps a la part

dreia i esquerra hi havia uns llocs per col·locar l'equipatge de mà, el que no pesa molt i és lleuger. Nosaltres portàvem en una motxilla, mocadors, els passaports, la cartera, diners, la consola de mà, etc... En la filera de seients central no hi havia cap cosa dalt dels caps dels passatgers. A més a més, hi havia una pantalla petita per filera de color negre i on ens posarien una o diverses pel·lícules al llarg del viatge.

De sobte, quan estava mirant tot l'interior, d'una manera sorpresa aparegueren les hostesses, que vestien totes amb uniforme i eren molt simpàtiques. Per fi, havia arribat el moment. Tots estàvem una mica nerviosos i en especial jo, ja que mai havia pujat en un avió. La mare i el pare em van tranquil·litzar, dient que no pensés en això i que em traiguera el llibre per al viatge. Eren les nou de la nit quan començaren els motors de l'avió a fer un soroll molt fort i,... cap amunt! A la fi, quan ja estàvem asseguts als nostres seients de l'avió, la cosa anava de bo. La mare es va relaxar una mica, el pare mirava per la finestra l'enlairament de l'aparell i jo estava emocionat per conèixer els meus familiars...

→ COMPRENSIÓ LECTORA

I A quin país vol viatjar el nostre protagonista?

A Argentina.

II En quin continent es troba?

A Amèrica.

III Amb quin mitjà de transport viatjaran el nostre protagonista i els seus pares?

En avió.

IV En quina època de l'any viatja el nostre protagonista?

V Quin equipatge duren a la seua maleta?

A la maleta de mà duren els mocadors, passaports, cartera, diners, consola de mà.

VI A quina hora va enlairar-se l'avió i quantes hores durà el viatge?

S'enlairaren a les nou de la nit.

VII Quants mitjans de transport coneixes? Escriu-ne cinc.

Autobús, metro, avioneta, tren, cotxe...

VIII Descriu un dels mitjans de transport que has utilitzat.

Resposta oberta

IX La teua família viu tota al nostre país? Digues en quines comunitats espanyoles o països tens família.

Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ORAL

DESCRIPCIÓ D'UN LLOC

- 1 Confecciona una excursió a qualsevol lloc que t'agrada o t'agradaria anar: platja, muntanya, ciutat,...; per tal de fer-ho, descriu tot el que faries.

A la següent graella, tens ajuda per poder expressar-te.

De bon matí...	Arribarem...	Primer alçar-se...
A continuació...	Passarem per...	Anar a classe...
Després...	Hem d'agafar...	Agafar l'esmorzar...
Encara que...	Eixirem...	Abans de dinar...
Per últim...	Tornarem...	

Aquestes línies et poden servir per confeccionar el guió de l'exposició:

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

- 2 Completa aquest fullet de l'agència de viatges La ciutadella, que programa la visita a la teua ciutat. Resposta oberta

EXCURSIÓ

CIUTAT:

DATA:

8.00	Ens alçarem
9.00	Anirem
10.00	Visitarem
11.00	Entrarem

12.00	Esmorzarem
13.00	Tindrem
14.00	Dinarem
16.00	Passejarem
17.00	Comprarem

- 3** Fes un dibuix d'algun lloc on t'agradaria viatjar o anar d'excursió i explica als teus companys per què has triat aquesta opció. Resposta oberta

→ GRAMÀTICA

EL SUBSTANTIU

RECORDA

El **substantiu** és la paraula amb la qual designem una persona, un animal, una cosa o una idea.

Exemples: *Joan, gos, taula, tranquil·litat.*

Pel que fa al **significat**, podem parlar de diferents tipus de substantius:

Comuns: si són éssers o coses. Exemple: *gossa.*

Propis: éssers o coses individualitzades o úniques. Exemple: *Oriol.*

Concrets: realitats que es poden percebre pels sentits. Exemple: *sal.*

Abstractes: realitats no perceptibles pels sentits. Exemple: *pau.*

Individuals: una única realitat. Exemple: *arbre.*

Col·lectius: un conjunt d'objectes, però en singular. Exemple: *ramat.*

1 Subratlla els substantius d'aquestes oracions:

- No trobe la polsera de la meua germana.
- Marta no vindrà a la festa del meu aniversari.
- Ma mare treballa en una fàbrica de fartons.
- Aquest estiu aniré de viatge a França per veure els meus oncles

2 Analitza aquests substantius segons el seu significat:

Ramat: comú, concret, col·lectiu

Castelló: propi, concret, individual

Pere: propi, concret, individual

Sal: comú, concret, individual

Cadira: comú, concret, individual

Felicitat: comú, abstracte, individual

Jovenalla: **FALTA**

Olor: **FALTA**

RECORDA

Pel que fa a la **forma** és variable en **GÈNERE** i **NOMBRE**.

Per formar el **femení** (GÈNERE):

- normalment afegim una **-a** al masculí: *xic > xica.*
- també es pot substituir la vocal final per una **-a**: *europeu > europea.*
- en altres paraules afegim **-ina**, **-essa**, **-iu**: *metge > metgessa.*

Per formar el **plural** (NOMBRE):

- normalment afegim **-s/-os**: *moto > motos, xic > xics.*
- si acaben en **-a** àtona es canvia per **-es**: *taula > taules.*
- si acaba en vocal tònica s'afegeix **-ns**: *mà > mans.*

3 **Escriu el femení de:**

Lleó	lleona	Metge	metgessa
Periodista	periodista	Buit	Buida
Germà	germana	Home	Dona
Actor	actriu	Gall	gallina

4 **Escriu el plural de:**

Oncle	estrets	Dilluns	dilluns
Gos	gossos	Despatx	despatxos
Esforç	esforços	Camí	camins
Anglès	anglesos	Manifest	manifestos
Roca	roques	Platja	platges

5 **En aquesta sopa de lletres hi ha cinc paraules que segons siguin masculines o femenines, tenen un significat o un altre.**

Z Q E F G H A E R T F
 S R **V O C A L** C R O A
 A A H F O B E T I U E
 L D E D M D **C L A U** S
 U S O I A M E R A O R
T E R R A F G E U I N
 A D D T U R E I O J S
 Q U R S A **S A L U T** E
 N G E S D F U I O P A

Exemple: *el salut / la salut, el clau/ la clau, el terra/ la terra,*

6 **Escriu quatre oracions amb les paraules de l'exercici anterior:**

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

RECORDA

TEXT DESCRIPTIU

La descripció presenta les característiques més destacades d'un objecte, persona, espai o animal. Haurem de tindre en compte les **parts** que el componen, la **situació** de les parts en el conjunt i les **característiques** més rellevants (colors, formes, textures, materials).

En la descripció d'un lloc s'ha de tindre en compte la situació de les parts, a més de les **característiques** que tenen aquests elements.

- ★ En aquest apartat hauràs d'escriure presentant el més destacat de la teua ciutat, per tal d'ensenyar-la a altres persones que no la coneixen.
Ací tens una fitxa que et pot servir com a exemple:

Resposta oberta

NOM DE LA CIUTAT:

LLOCS D'INTERÉS:

MONUMENTS I MUSEUS:

FESTES POPULARS:

GASTRONOMIA:

Ara tria tres objectes de la teua classe i fes-ne la descripció. Una vegada acabada la descripció, llig-ne una en veu alta per tal de veure si els teus companys són capaços d'endivinar quin objecte estàs descrivint:

Resposta oberta

a) Primer objecte:

b) Segon objecte:

c) Tercer objecte:

→ ORTOGRAFIA

APÒSTROF | CONTRACCIÓ

RECORDA

L'**apòstrof** és un signe que indica l'elisió o desaparició d'una vocal a l'hora de pronunciar-la. Aquest signe es col·loca als articles **el**, **la** i a la preposició **de**, quan les paraules comencen per **vocal** o **hac**. Exemple. *L'alumna, l'arbre, d'amic, l'home.*

1 Col·loca l'article el/la a les paraules següents:

L' home	L' avió	El lilit
L' estació	L' illa	L' ordenador
L' urna	L' elefant	L' antena
El genoll	L' hemeroteca	L' habitació

No apostrofem l'article **LA** quan:

- Va davant de **i/u àtona (la més feble)**. Exemple: *la unió*.
- Amb els noms de les **lletres**. Exemple: *la erra*.

2 Escriu aquestes expressions en singular i apostrofa si és necessari:

Les illes	l'illa	Les humitats	la humitat	Les ametles	l'ametla
Els exercicis	l'exercici	Les imatges	la imatge	Els hostatges	l'hostatge
Les accions	l'acció	Les històries	la història	Els infermers	l'infermer

3 Col·loca l'article el / la, la preposició de o l'apòstrof (l' / d') als espais en blanc següents:

El meu germà agafà **la** moto i anà per **la** carretera **de** València.

Demà serà **la** votació per a delegat i caldrà dipositar **el** vot a **l'** urna.

Ahir aní a fer **el** treball a **l'** aula **d'** informàtica i **d'** idiomes.

El professor **de** música ha manat **l'** activitat i ha posat **la** nota.

Des **d'** ací fins allà han tallat **el** carrer, dissenyat per **l'** arquitecte.

RECORDA

La **contracció** és la **unió** d'una **preposició** (*a, de, per*) més l'**article** el (singular) o els (plural). Així tenim les següents contraccions: a + el: **al** de + el: **del** per + el: **pel**
a + els: **als** de + els: **dels** per + els: **pels**

Però també el diminutiu de casa: de **ca** amb l'article el i els forma **cal** i **cals**.

4 Subratlla les contraccions que hi ha en aquestes oracions:

Al mercat venen fruita fresca del continent americà.

Els caminaven pel bosc respectant els animals dels voltants.

Vaig anar a cal iaio per passar un cap de setmana amb els meus cosins.

Els habitants dels pobles passaven pels ponts de les ciutats.

La roba està als armaris de cals iaios.

FITXA DE VOCABULARI

tren	autobús	bicicleta	helicòpter	camió	taxi
moto	cotxe	ambulància	barca	avió	vaixell
globus	tractor	avioneta	furgoneta	patinet	patí

1 Fes la descripció d'un d'aquests mitjans de transport:

Resposta oberta

.....

.....

.....

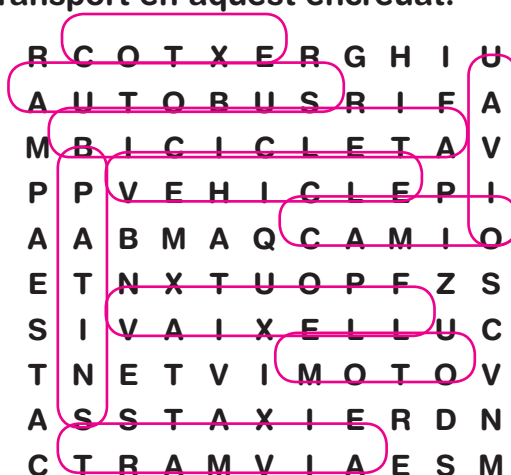
.....

.....

.....

2 Busca deu mitjans de transport en aquest encreuat:

3 Completa aquestes oracions amb la paraula correcta:

Com que ja és massa tard, em veig obligat a agafar un **taxi**

No pots anar amb la bicicleta de qualsevol manera: fixa't en els **senyals** de trànsit.

Des de les **finestres** de l'avió, s'albira una panoràmica grandiosa.

La meua **moto** no té tanta potència com la teua, i no pot córrer tant.

L'**equipatge** dels passatgers estava a l'andana de l'estació número tres.

En aquell port hi havia un **vaixell** molt gran i bonic.

L'any passat es va oblidar del **passaport** i no pogué entrar als Estats Units.

La meua amiga va **viatjar** a Roma amb **avió** i va veure moltes coses.

➔ PROJECTE DE TREBALL

ESTATS D'EUROPA

- Mira el MAPA D'EUROPA de la pàgina següent.
- Escribe el nom del país i la seua capital en valencià.
- Indica els països de la Unió Europea / els països de la zona EURO.

UNIÓ EUROPEA
Espanya
Portugal
França
Itàlia
Grècia
Regne Unit
Alemanya
Holanda
Luxemburg
Dinamarca
Finlàndia
Noruega
Àustria
Bèlgica

UNITAT 2

QUÈ COMPREM?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **COM ÉS UN DIA DE COMPRES**
- **A L'EXPRESSIÓ ORAL, A FER UNA CONVERSA**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, L'ADJECTIU**
- **A ESCRIURE UN TEXT NARRATIU**
- **A RECONÉIXER ELS DÍGRAFS, DIFTONGS I HIATS**
- **LÈXIC SOBRE LES COMPRES**
- **AL PROJECTE DE TREBALL, A SER EL CAP D'UNA BOTIGA**

→ LECTURA

El divendres passat aní amb els meus pares a fer la compra de totes les setmanes. A mi no m'abellia gens, però em van dir que després aniríem a un centre comercial.

El supermercat estava de gom a gom i quasi no es podien moure els carros de la compra. Com que anava comprant amb els meus pares, intentava posar els productes que m'agraden com roses per als microones, gofres, creps, iogurts de sabors nous; en canvi, els meus pares es limitaven a comprar el de sempre.

Tan sols els vaig poder convèncer per canviar de marca de ketchup i mostassa per al dia de l'hamburguesa.

Sempre que hi ha compra fem la llista per tal de no oblidar-nos de cap cosa, ja que tan sols anem una vegada a la setmana. Així que la llista es fa immensa de productes de tot tipus, encara que la compra la fem en diferents llocs: per una banda al mercat comprem la fruita; en el supermercat, els productes generals (refrescos, aigua, llet, iogurts) etc... i a la carnisseria, la carn.

Ma mare sempre renega que les coses han canviat moltíssim, ja que tots ara comprem l'aigua en ampolles o garrafes i abans la beviem de l'aixeta. Fins i tot els ous tenen data de caducitat, quan abans no es tenia en compte.

Més tard, quan acabarem de pujar la compra a casa, posarem camí cap al centre comercial.

A mi, m'agraden aquestos llocs perquè hi ha de tot, des de roba fins a llocs per a jugar a les màquines. A més a més, és el lloc on quedem la colla d'amics per passar una vesprada.

Aquell dia anava amb els meus pares i no em deixaven tranquil per poder veure la roba que més m'agradava ni les botigues que volia. Aleshores, vaig decidir que no m'agradava res i que ja tornaria jo amb els meus amics. Els meus pares deien que encara recordaven la publicitat del Nuevo Centro com un dels centres comercials més grans d'Europa, i que a València tan sols estava aquest, mentre que ara en tenim a tot arreu de la ciutat.

La vesprada acabà arreglant-se quan mon pare ens va convidar a tots a veure una pel·lícula, però de tantes sales que hi havia no sé si ens aclaríem a triar-ne alguna, però aquesta és una altra història que ja et contaré. Adéu diari!

→ COMPRENSIÓ LECTORA

refrescos

aigua

llet

iogurts

carn

...

I A quin lloc vol anar el nostre protagonista?

Al centre comercial

II Enumera deu productes que pots comprar al mercat.

Resposta oberta

III Digues cinc tipus d'aliments que pots comprar a la carnisseria.

Resposta oberta

IV Quins són els productes que li agrada comprar al nostre protagonista?

iogurts, roses, gofres i creps

V Quins centres comercials coneixes?

Resposta oberta

VI Què venen en un centre comercial?

Roba, colònia, sabates, etc

VII Quins productes són típics de la Comunitat Valenciana?

Taronges, torró...

VIII Descriu el lloc on fa la compra la teua família.

Resposta oberta

IX Què és el consum responsable? Què penses de les compres impulsives?

Comprar a soles el que fa falta, sense comprar capritxos

Resposta oberta

X Enumera sis tipus de productes fonamentals per a la teua casa.

Resposta oberta

→ EXPRESSIÓ ORAL

LA CONVERSA

RECORDA

La **conversa** és l'intercanvi d'un missatge entre dos o més interlocutors de manera oral. Les característiques de la conversa són:

- Els **recursos expressius** (gestos, mirades, etc...).
- **L'entonació** amb la qual es fan els comentaris.
- La **pronúncia**, la dicció per fer-se entendre.

Els textos conversacionals poden ser:

INFORMALS: són espontanis, no hi ha revisió i s'empren molts gestos.

FORMALS: són elaborats, es revisen.

★ 1 Classifica aquestes converses de més informal a més formal:

- Bona vesprada, com cada dia, els saludem i estem disposats a oferir-los tota la informació d'allò que ha passat a la nostra ciutat i la resta de comarques. Endavant!
- Hola, és el programa d'esport, doncs... voldria... dir que estic content amb el resultat del cap de setmana, però perquè, perquè van canviar a Rossi, xe no!!!!
- Aquest és el contestador del centre de salut. En aquests moments no els podem atendre. Si volen deixar un missatge per demanar consulta, feu-ho després del senyal.
- Ahir vam explicar els animals vertebrats... Per favor, silenci..., Mireia calla! Com deia aquests animals són molt especials. Sergi, o et calles o et castigaré!
- Hola, és el programa d'esport, doncs... voldria... dir que estic content amb el resultat del cap de setmana, però perquè, perquè van canviar a Rossi, xe no!!!! (INFORMAL)
- Ahir vam explicar els animals vertebrats... Per favor, silenci..., Mireia calla! Com deia aquests animals són molt especials. Sergi, o et calles o et castigaré! (INFORMAL)
- Bona vesprada, com cada dia, els saludem i estem disposats a oferir-los tota la informació d'allò que ha passat a la nostra ciutat i la resta de comarques. Endavant! (FORMAL)
- Aquest és el contestador del centre de salut. En aquests moments no els podem atendre. Si volen deixar un missatge per demanar consulta, feu-ho després del senyal. (MOLT INFORMAL)

2 Tria una d'aquestes situacions comunicatives i prepara una conversa informal:

- Un xiquet li demana diners a son pare.
- La teua veïna et demana sal perquè no en té a casa.

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 Has de cridar per telèfon a la teua companyia de telèfon mòbil per problemes amb ella. Inventa la conversa formal que tindries. Resposta oberta

RECEPCIONISTA:

CLIENT:

.....

RECEPCIONISTA

CLIENT:

.....

RECEPCIONISTA

CLIENT:

.....

RECEPCIONISTA

CLIENT:

.....

RECEPCIONISTA

CLIENT:

.....

→ GRAMÀTICA

EL L'ADJECTIU

RECORDA

Els adjectius són paraules variables (que tenen diferent **gènere** –masculí i femení– a més de diferent **nombre** –singular i plural–) que acompanyen els substantius i indiquen com són o estan.

Ex: *els gats negres / les gates blanques.*

L'adjectiu que acompanya un substantiu concorda en gènere i nombre.

Ex: *Un cotxe roig i no un cotxe verda.*

1 Fes una oració amb cadascun dels adjectius: Resposta oberta

POSITIU

Còmode-a:

Gran:

Xicotet-a / Petit-a:

Barat-a:

Incòmode-a:

Car-a:

Ràpid-a:

Lent-a:

RECORDA

Els **adjectius** poden estar en **tres estats**: positiu, comparatiu i superlatiu.

- El **positiu** és el grau normal de l'adjectiu. Ex: *El cotxe gran.*
- El **comparatiu** estableix una diferència entre dos. Ex: *El cotxe és més gran que tu.*
Inferioritat: *El meu cotxe és menys gran que el teu.*
Igualtat: *El teu cotxe és tan gran com el meu.*
Superioritat: *El meu cotxe és el més gran.*
- El **superlatiu** és l'estat màxim de l'adjectiu. Ex: *El cotxe grandíssim.*

2 Fes comparacions amb els teus companys o amics amb la llista d'adjectius que tens a la fi de la graella: Resposta oberta

COMPARATIU	ÉS MILLOR...	ÉS MÉS... QUE...	ÉS TAN... COM...
	És millor el cotxe perquè....	És més ràpid que...	És tan còmode com...
SUPERLATIU	ADJ. + -ÍSSIM	EL MÉS + ADJ.	EL PITJOR / MENYS

<i>El / la/ l' cotxe és millor que l'avió</i> <i>L'avió no és millor que el cotxe</i> <i>L'avió és més gran que el cotxe</i> <i>El cotxe no és tan gran com l'avió</i> <i>El cotxe és grandíssim, el més gran</i>és millor que no és millor que és més còmode que..... no és tan còmode com..... SUPERLATIU:
.....és millor que no és millor que és més que..... no és tan com..... SUPERLATIU:és millor que no és millor que és més que..... no és tan com..... SUPERLATIU:

LLISTA D'ADJECTIUS

Elegant	Buit	Fantàstic	Fosc	Blavós	Espontani	Alt	Rude
Modern	Bonic	Roig	Baix	Negre	Gros	Corb	Bla
Prim	Difús	Actual	Groc	Fi	Amorf	Suau	Ple

RECORDA

Canvi de Gènere (masculí/femení) i Nombre (singular/plural) d'aquests adjectius:

GÈNERE		NOMBRE	
prim	prima	prim	primes
elegant	elegant	elegants	elegantes
feliç	feliç	feliços	felices

3 Canvia de gènere i nombre els següents adjectius:

roig, audaç, gris, còmode, ràpid, groc, blau, lleig

Masculí singular	Femení singular	Masculí plural	Femení plural
Roig	roja	rojos	roges
audaç	audaç	audaços	audaces
gris	grisa	grisos	grises
còmode	còmoda	còmodes	còmodes
ràpid	ràpida	ràpids	ràpides
groc	groga	grocs	grogues
blau	blava	blaus	blaves
lleig	lletja	lletjos	lletges

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT NARRATIU I

RECORDA

Un text narratiu és aquell que et conta alguna cosa real o imaginària, aquell on s'explica una història. Són textos narratius les novel·les, els contes, les notícies, les anècdotes.

Les parts d'un text narratiu són:

- **Introducció**: on es presenten els personatges, l'espai i el temps de l'acció.
- **Nus**: és la trama de la història.
- **Desenllaç**: el final de la història.

1 Escriu una anècdota divertida que t'haja ocorregut últimament:

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

RECORDA

Altres elements importants en un text narratiu són els **personatges**, el **temps**, l'**espai** i el **narrador**.

Pel que fa als personatges cal recordar que poden dividir-se en **personatges principals** o protagonista/es i **personatges secundaris** que acompanyen el personatge principal.

2 Ara has d'escriure una història juntament amb els teus companys. Ací tens el començament i cada company ha d'escriure un paràgraf per tal d'inventar-vos una història completa:

Això era una vegada un xiquet que es trobava a casa sol i trist perquè estava plovent i no podia eixir al carrer a jugar amb els seus amics. Així que va decidir que açò no podia ser i ...

Resposta oberta

.....

.....

RECORDA

El **dígraf** és un conjunt de dues lletres que pronunciem com un únic so. Els dígrafs són: gu/ qu/ ig/ l·l/ ll/ tx/ tg/ tj/ ny/ rr/ ss/ tl/ tll/ tz/ mm.

Exemples: *guitarra, cotxe, carro, cassola, setze.*

La majoria dels dígrafs se separen en dues síl·labes diferents, però hi ha cinc que no poden separar-se: ny/ ll/ ig/ gu/ qu.

Exemples: *ca-nya, ca-llar, puig.*

1 Assenyala els dígrafs que trobes en aquestes paraules i separa-les en síl·labes:

aquarel·la, ulleres, guitarra, passar, dotze, setmana, ratlla, passeig, platja, matxet, imatge.

a-qua-rel-la , u-lle-res, gui-tar-ra, pas-sar, dot-ze, set-ma-na, rat-lla, pas-seig, mat-xet, i-mat-ge

RECORDA

El **diftong** és la unió de dues vocals en una mateixa síl·laba.

Els diftongs són: **ai, au, ei, eu, oi, ou, ui, iu.**

A més cal afegir-ne altres quatre, **ua, üe, üi, uo**, que necessiten davant la consonant g/q.

Exemples: *feina, pau, piular, quaranta, pingüí, quota.*

2 Separa aquestes paraules en síl·labes i assenyala els diftongs:

pauta, huitanta, peix, ploure, quant, ciutat, quadrat, faixa, peu, comboi, aqüífer, quòrum.

pau-ta, hui-tan-ta, peix, plou-re, quant, ciu-tat, qua-drat, fai-xa, peu, com-boi, a-qüí-fer, quò-rum

Els **hiats** els trobem quan tenim dues vocals juntes que hem de separar en dues síl·labes diferents, per tant, que no formen diftong.

Exemples: *ti-a, te-a-tre, ci-èn-ci-a, nu-a, va-len-ci-à.*

3 Busca els hiats d'aquestes paraules i separa-les en síl·labes:

unió, cua, Núria, anterior, dia, poesia, comercial, història, paella, peó.

u-ni-ó, cu-a, Nú-ri-a, an-te-ri-or, di-a, po-e-si-a, co-mer-ci-al, his-tò-ri-a, pa-e-lla, pe-ó.

4 Classifica aquestes paraules segons tinguen diftong o hiat; potser alguna paraula apareixerà a les dues columnes:

freqüència, confiança, feudalisme, teatral, huit, separació, diària, duet, neula, bescuit, paulatina

DIFTONGS	HIATS
Fre-qüèn-ci-a	Con-fi-an-ça
Huit	Fre-qüèn-ci-a
Neu-la	Te-a-tral
Bes-cuit	Se-pa-ra-ci-ó
Feu-da-lis-me	di-à-ri-a
Pau-la-ti-na	Du-et

5 Inventa cinc oracions on utilitzes paraules d'aquest apartat d'ortografia:

- Resposta oberta.....
-
-
-
-

- 1 Confecciona la llista de la compra que faries, incloent-hi tant productes de neteja personal com dels que utilitzem per netejar la casa. Resposta oberta

Neteja personal	Neteja de la casa

- 2 Escriu el nom d'aquestes peces de roba i afegix quines et posaries a la maleta per anar-te'n de viatge de vacances a l'estiu o a l'hivern.

ROBA: VIATGE ESTIU		ROBA: VIATGE HIVERN	
Vestit		corbata	
falda		calcetins	
gorra		botes	
sabates		impermeable	
Camiseta/ samarreta		jersei	
		jaqueta	

Imagina't que ets l'encarregat d'un mercat i que has d'escriure el nombre de les parades i decidir quins productes s'hi venen: Resposta oberta

PARADA NÚMERO 1	PARADA NÚMERO 2
PARADA NÚMERO 3	PARADA NÚMERO 4
PARADA NÚMERO 5	PARADA NÚMERO 6
PARADA NÚMERO 7	PARADA NÚMERO 8
PARADA NÚMERO 9	PARADA NÚMERO 10

→ PROJECTE DE TREBALL

PUBLICITAT

- ★ 1 Ets l'encarregat d'una botiga i has de confeccionar la llista de preus dels productes que vens. A més a més caldrà que faces l'eslògan o la publicitat del teu negoci.
Resposta oberta

LLISTA DE PREUS

PUBLICITAT

UNITAT 3

LA NOSTRA CIUTAT

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- A VIURE UN DIA DE FALLES A VALÈNCIA
- A EXPRESSAR-TE EN UNA EXPOSICIÓ ORAL
- A L'APARTAT DE GRAMÀTICA,
EL DETERMINANT
- A ESCRIURE TEXTOS EXPOSITIUS
- LES REGLES D'ACCENTUACIÓ
- EL LÈXIC DE LA CIUTAT
- AL PROJECTE DE TREBALL, A CONFECCIONAR
UN TRÍPTIC

Un matí de Falles, Xavi i Marta, que vivien a Oriola, vingueren a València amb la seua família per a visitar les falles més importants i veure una mascletà. Xavi i Marta estaven molt emocionats; era la primera vegada que venien a València i era la primera volta que veien falles. Bé, és cert que les havien vist per la televisió, però pensaven que serien més impressionants si les veien en persona (a Oriola la festa més important és la Setmana Santa, molt allunyada dels monuments fallers).

Eixe dia, dimecres 17 de març, s'alçaren prompte, a les 7 del matí, i així arribaren a València a les 9. Després d'aparcar a l'Albereda, decidiren anar a desdejunar bunyols amb xocolata.

Els seus pares els avisaren des del primer moment:

–Aneu en compte, aquesta ciutat és més gran i ara hi ha molta gent visitant-la –digué la mare.

–Heu d'anar sempre al nostre costat i intentar no despistar-vos –digué el pare.

–Sí, ho intentarem –digueren Marta i Xavi alhora.

Després del desdejuni tenien pensat anar a veure les falles de secció especial, més tard anar a la mascletà, dinar i, de vesprada, volien visitar els carrers il·luminats. Així que tenien un pla molt condensat: moltes coses a fer i poc de temps ja que havien de tornar a casa per a dormir.

Començaren a visitar les falles més grans. Xavi i Marta anaven molt confiats, pel mig del carrer, ja que tot el centre de la ciutat estava tancat i no feia falta anar per les voreres ni respectar els semàfors.

Les falles els encisaren: mai havien vist una cosa pareguda. De falla en falla passaren tot el matí fins que es va fer la 1'30, hora d'anar a la mascletà. Els havien dit que si anaven més tard, quasi no podrien entrar a la plaça i el més bonic era vore la mascletà el més prop possible.

I ahí és on començà el malson per als germans...

→ COMPREENSIÓ LECTORA

I Quins personatges apareixen al text? Qui o quins són els protagonistes?

Xavi, Marta i els seus pares. Els protagonistes són Xavi i Marta.

II On viatgen? Per què?

Viatgen a València per a viure un dia de Falles.

III Què és el que han pensat fer eixe dia?

Pensen veure falles, anar a la mascletà, dinar i visitar els carrers il·luminats.

IV Què és el primer que fan quan arriben?

Aparcar i desdejunar bunyols amb xocolata.

V Quin és l'avís que els donaren els pares?

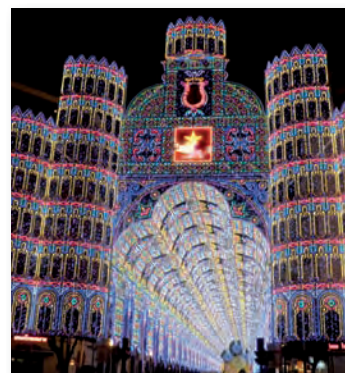
Que hi havia molta gent i no havien de despistar-se.

VI Com se sentien Xavi i Marta?

Molt confiats i al·lucïnats.

VII Inventa un final per a la història.

Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ORAL

L'EXPOSICIÓ ORAL

RECORDA

L'**exposició oral** consisteix a presentar de manera ordenada una informació davant d'un públic per tal que la conega i l'entenga.

CONSELLS

- Estableix un tema i busca'n informació.
- Elabora un guió (amb les idees més destacades).
- Assaja en privat o davant d'algun familiar abans de fer-ho a classe.

Quan et toque:

- Estigues tranquil i segueix el guió.
- Cuida la pronunciació i l'entonació amb les pauses adequades.

EXEMPLE

TEMA: LA MÚSICA

Guió:

- *Explicar diferents estils musicals: pop, rock, hip hop, etc...*
- *Comentar quin estil musical m'agrada més.*
- *Dir quins són els grups i solistes més destacats de l'estil musical que m'agrada.*
- *Comentar la trajectòria, carrera del grup o solista que m'agrada: quants són, quins instruments toquen, quants discos han tret etc.*

Conclusió:

- Indicar el perquè m'agrada l'estil, el grup i per acabar dir d'on he tret la informació.

1 Prepareu per parelles una exposició oral de 5 minuts sobre algun tema d'actualitat.
Resposta oberta.

TEMA:

GUIÓ:

CONCLUSIÓ:

2 Elabora una exposició oral al voltant d'un tema que t'agrade: **Resposta oberta.**

TEMA:

GUIÓ:.....

MATERIAL: Tot tipus d'accessoris, paper, cartolina, ordinador per donar més informació.....

3 Prepara unes idees principals per a l'elaboració d'uns comentaris sobre la televisió i els esports: **Resposta oberta.**

	La televisió	Els esports	

→ GRAMÀTICA

EL DETERMINANT

RECORDA

Els substantius normalment van precedits d'altres paraules que concreten el seu significat. Per exemple: *el llibre, aquest llibre, el meu llibre...* Aquestes paraules funcionen com a **determinants**.

Les paraules que funcionen com a determinants van davant el substantiu i concreten o determinen el seu significat. Les classes de paraules que poden fer la funció de determinants són els **articles** (el, les...), els **possessius** (la teua, els vostres...), els **demostratius** (aquest, aqueixes...), els **numerals** (quatre, primer...) i els **indefinites** (algun, cap...).

L'article concorda amb el **substantiu**, és a dir, està en el mateix **gènere** i **nombre** que el substantiu al qual acompanya.

1 Completa les graelles següents:

ARTICLES	EL / L'	LES
	ELS	LES

DEMOSTRATIUS	AQUEST	AQUESTA	AQUEIX	AQUEIXA	AQUELL	AQUELLA
	AQUESTS	AQUESTES	AQUEIXOS	AQUEIXES	AQUELLS	AQUELLES

POSSESSIUS		MEUA		TEUA		SEUA
	MEUS		TEUS		SEUS	
	NOSTRE		VOSTRE			
		NOSTRES			VOSTRES	

2 Completeu les frases següents amb la preposició i l'article o les contraccions que hi corresponguen i vigileu en cada cas com cal escriure'ls:

- Posa el test **a la** finestra.
- Han pintat les cases **del** veïnat.
- Passaven **pel** mig del carrer.
- Avui anirem **al** moll.
- Ja no es recorda **dels** companys.
- Vam anar corrent cap **al** jardí.
- Es va passar la mà **pels** ulls.
- Aquí **a la** cantonada, hi trobarà un quiosc.
- Es va aturar **al** mig de la plaça.
- Ho va donar tot **als** hereus.
- Hauries de venir **per l'** altre camí.

3 Escriu els determinants demostratius corresponents en cadascuna de les oracions:

- Vols aquest llibre que tinc a les mans?
- Vés a buscar aquells papers que he deixat baix.
- No m'agrades amb eixes ulleres que ara portes.
- De qui era aquella bicicleta que vam veure ahir?
- Ajudeu-me a buscar aquelles forquilles que vam perdre.
- Deixa'm aquest drap que ara fas servir.

4 Completeu el text següent amb possessius:

Hi havia una dona que contava l'últim xafardeig del nostre barri: "No sé si saps que es casa Lluïsa. Sa mare està més contenta que unes pasqües, li fa molta il·lusió perquè és la primera filla que se li casa. Els parents de Lluïsa li han fet uns regals de categoria: sa tia li ha regalat unes arracades de diamants i les seues germanes un enfilall de platí. El rector i la seua assistenta també van a la boda. Crec que els acompanyarà una amiga seua que és monja. El nuvi no té mare, son pare li ha comprat un xalet adossat als afores. Els padrins seran uns familiars que vindran de les Filipines: el seu cotxe és un Ford dels anys 40 i és el que usaran per a la boda."

5 Inventa oracions utilitzant els determinants indefinits que et donem a continuació:
Resposta oberta.

- algun:
- cada:
- tots:
- qualsevol:
- altres:
- cap:

6 Revisa la concordança dels determinants i corregeix les següents oracions:

- Les meues casa: la meua casa
- Aquesta taules: aquestes taules
- Els hivern: l'hivern
- La vostra cançons: les vostres cançons
- Aquells xic: aquell xic
- La històries: les històries

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT EXPOSITIU

RECORDA

El **text expositiu** és aquell que utilitzem quan volem informar, difondre coneixements. Té, per tant, una finalitat pedagògica, és a dir, vol ensenyar alguna cosa. Amb els textos expositius no volem convèncer, sinó donar informació sobre alguna cosa, d'una manera clara i amb un vocabulari fàcil.

- ★ **Defineix amb les teues paraules els termes següents. Després compara les definicions amb les que apareixen en un diccionari: Resposta oberta.**

Rellotge:

Taula:

Ordinador:

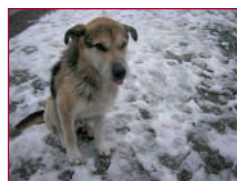
RECORDA

Els **textos expositius** solen presentar tres parts:

- **Introducció:** on es presenta el tema del qual es va a parlar.
- **Desenvolupament:** on es donen totes les característiques del tema.
- **Conclusió:** on es fa un resum dels aspectes tractats.

- ★ **Tria un tema d'aquests que t'oferim a continuació i fes-ne una exposició escrita:**
- viatges a l'espai.
 - accidents de cotxe.
 - immigració il·legal.
 - mascotes abandonades.

Resposta oberta.

RECORDA

Les característiques dels **textos expositius** són les següents:

- Presenta una informació clara i objectiva.
- És de fàcil comprensió.
- Utilitza un vocabulari estàndard.

3 Fes un petit mural sobre els accidents de trànsit o l'Educació Secundària Obligatòria. (Pots fer dibuixos, emprar gràfics, fletxes per expressar-te millor). Resposta oberta.

→ ORTOGRAFIA

SÍL·LABA | ACCENTUACIÓ

RECORDA

La **síl·laba** és la unitat fònica que articulem amb un sol colp de veu. Segons el nombre de síl·labes, classifiquem les paraules en:

- **Monosíl·labes**: paraules d'una única síl·laba, com per exemple *dur*, *veu*.
- **Bisíl·labes**: paraules que tenen dues síl·labes, com *teló*, *fixar*.
- **Polisíl·labes**: paraules que tenen tres o més síl·labes, com per exemple *televisor*, *pantaló*, *armari*.

Classifica les següents paraules segons el nombre de síl·labes:

apartament, mapa, fum, fonament, bes, còmic, tema, tub, temàtic

Monosíl·labes	Bisíl·labes	Polisíl·labes
fum	Ma-pa	a-par-ta-ment
bes	Cò-mic	Fo-na-ment
tub	Te-ma	Te-mà-tic

RECORDA

- La síl·laba tònica d'una paraula és la síl·laba que hi pronunciem més forta, tinga o no accent. Exemple: *parxís*, *futbol*, *econòmic*, *física*.
- La síl·laba àtona és la síl·laba o síl·labes que no pronunciem fortes en una paraula, és a dir, les síl·labes inaccentuades. Exemple: *àtom*, *quí-mi-ca*.
- Segons la posició de la síl·laba tònica, classifiquem les paraules en:
 - **Paraules agudes**: aquelles la síl·laba tònica de la qual és l'última, per exemple: *avió*, *tancament*, *això*, *canyís*.
 - **Paraules planes**: aquelles la síl·laba tònica de la qual és la penúltima, per exemple: *taula*, *còmic*.
 - **Paraules esdrúixoles**: aquelles la síl·laba tònica de la qual és l'antepenúltima, per exemple: *biòloga*, *pel·lícula*, *àcida*.

Assenyala la síl·laba tònica i la síl·laba àtona d'aquestes paraules:

màxima

mocador

pel·lícula

cama

sofà

ordinador

autobús

llibre

bolígraf

finestra

científica

cúpula

3 Classifica les paraules de la segona activitat en agudes, planes o esdrúixoles.

agudes	planes	esdrúixoles
mocador	cama	màxima
sofà	llibre	científica
ordinador	bolígraf	pel·lícula
autobús	finestra	cúpula

RECORDA

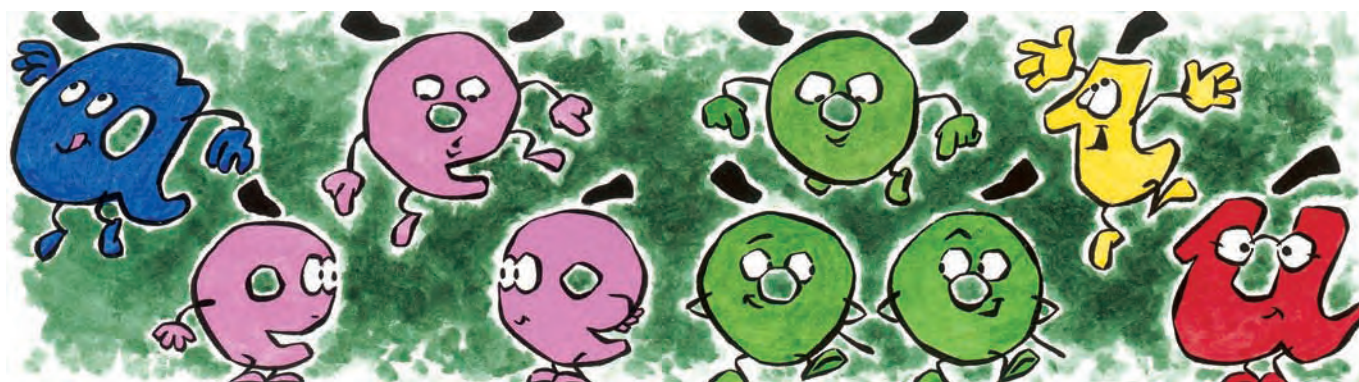
L'accent gràfic:

- Accentuem les paraules **agudes** que acaben en **vocal**, **vocal + s** o **-en/-in**: *meló, sofàs, Berlín*.
- Accentuem les paraules **planes** que **no acaben** en cap de les terminacions anteriors: *biòleg, telèfon, música*.
- Accentuem **totes** les paraules **esdrúixoles**: *càmera, típica, pública*.

4 Accentua, si cal, les paraules següents i després classifica-les en agudes, planes o esdrúixoles:

competicio, public, lampara, semafor, quadre, comedia, menjador, Paris

agudes	planes	esdrúixoles
competició	públic	làmpara
menjador	semàfor	comèdia
París	quadre	

LA CIUTAT

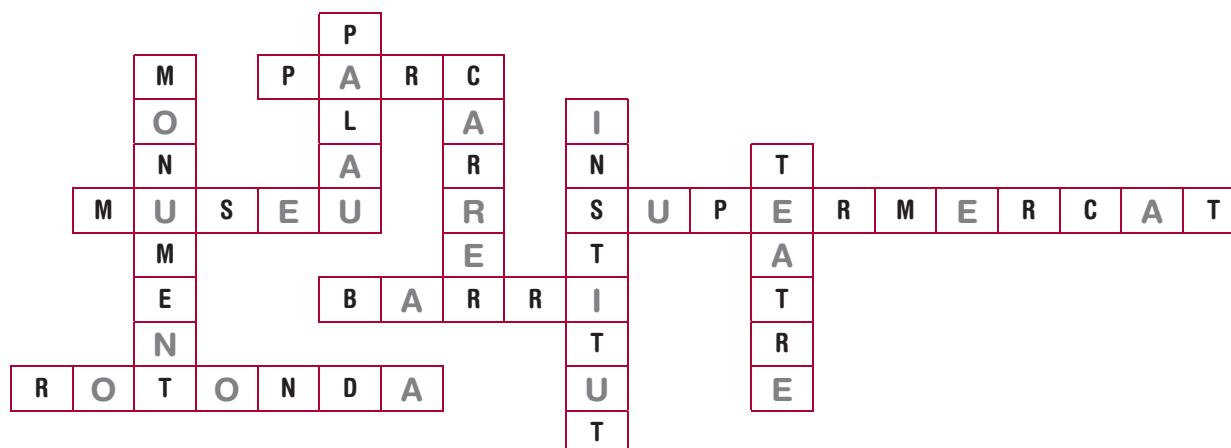
1 Identifica a quines parts de la ciutat corresponen aquestes definicions

- Lloc per on caminem per la ciutat: **vorera**
- Espai destinat a l'entrada i eixida de vehicles, no s'hi pot estacionar: **gual**
- Aparell que serveix per il·luminar la ciutat quan és de nit: **fanal**
- Part del carrer per on se'n va l'aigua quan plou: **clavegueram**
- Objecte on depositem les cartes per enviar-les: **bústia**
- Objecte que és de diferents colors, on depositem el que ja no volem: **contenedor**
- Objecte que serveix per regular la circulació per la ciutat: **Semàfor**

FITXA DE VOCABULARI:

L'estanc	La llibreria	La joieria	El teatre	L'hospital
El museu	L'ajuntament	El col·legi/l'escola	L'institut	El supermercat
El mercat	L'hotel	La urbanització	La travessia	El passeig
L'encreuament/la cruïlla	La rotonda	Els afores	El barri	La plaça
El carreró	El centre	L'atzucac	L'avinguda	El parc
L'autovia	L'autopista			

2 Col·loca el nom d'aquestes parts de la ciutat, amb les vocals corresponents:

3 Escriu cinc oracions amb les següents parts de la ciutat: **Resposta oberta.**

- L'ajuntament.....
- El jardí
- L'atzucac
- La rotonda
- La calçada

→ PROJECTE DE TREBALL

EL TRÍPTIC

RECORDA

Un **tríptic** és un fullet informatiu doblegat en tres parts de la mateixa grandària que un full de paper carta. Sol presentar a la **portada** l'**eslògan** o frase de campanya, a l'**interior** o part central, les explicacions i a la **contraportada** algunes dades d'utilitat.

- 1 Imagina't que ets el regidor de cultura de l'ajuntament del teu poble i et diuen que has de promocionar-lo. Per això, penses fer un tríptic amb dibuixos o fotos del poble acompanyat d'un text en què hi assenyaless les coses més destacades: monuments o carrers a visitar, gastronomia, festes, llocs per a divertir-se,...

PARTS DE TRÍPTIC:

- Situació (província, comarca)
- Monuments
- Llocs destacats
- Festes
- Gastronomia

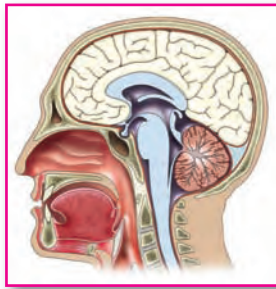
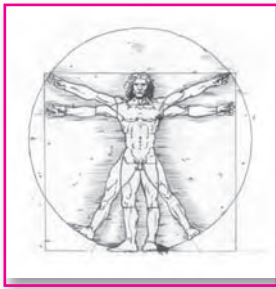
INFORMACIÓ QUE HI POSARÀS: Resposta oberta.

UNITAT 4

EL COS HUMÀ

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **ELS NIVELLS D'ORGANITZACIÓ DEL COS HUMÀ**
- **A FER UNA ENTREVISTA**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, ELS VERBS IRREGULARS**
- **A REALITZAR UN TEXT INSTRUCTIU**
- **PER MILLORAR L'ORTOGRAFIA, L'ACCENT DIACRÍTIC**
- **EL LÈXIC DEL COS**
- **PER ACABAR, A REPASSAR LES PARTS DEL COS AMB UNA TITELLA**

Nivells d'organització del cos humà

Els éssers vius estan constituïts pels mateixos elements químics que la resta d'estructures del planeta. Tot i això, una bona part de les seues molècules constituents presenten una complexitat molt superior a la que és usual trobar en el món inorgànic. Podem definir la vida com el conjunt de manifestacions que presenten els anomenats éssers vius: estructures moleculars molt definides (en forma de cèl·lules) i que estan caracteritzades per:

- Un intercanvi de matèria i energia amb el medi ambient (**metabolisme**).
- **Creixement**: augment de la seva grandària de forma molt diferent al dels minerals. Hi ha un desenvolupament que compleix un esquema previst.
- **Relació** amb el medi ambient que els envolta: detecten les variacions que hi ha al medi ambient i donen una resposta escaient.
- La capacitat de crear còpies de si mateixes (**reproducció**).
- La capacitat de canvi (mutacions) i d'**evolució**.

“Així doncs, la vida és una propietat dels àtoms i molècules quan s'ordenen de forma escaient, de la mateixa forma que l'extremada duresa i gran brillantor del diamant és deguda a altre tipus d'ordenació dels àtoms. Als dos casos, es tracta d'un mateix tipus d'àtoms: carboni”

Tots els éssers vius estan formats per cèl·lules. Els organismes més senzills estan formats per una sola cèl·lula, són **unicel·lulars** (els bacteris, els protozous).

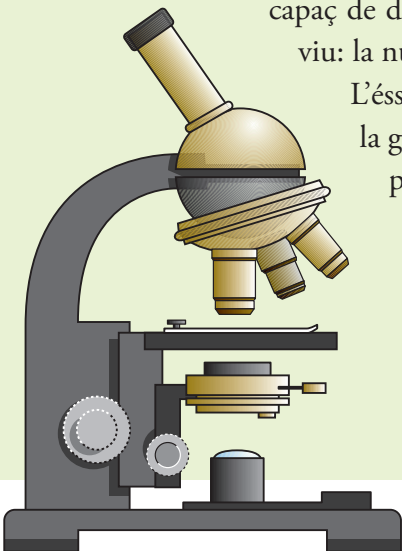
En els més complexos, l'organisme està format per un elevat nombre de cèl·lules, són els **pluricel·lulars**. En aquests tipus d'organismes les cèl·lules perden la capacitat de viure aïllades. Cada cèl·lula té una tasca concreta i totes treballen conjuntament per a garantir la vida de l'organisme.

Podem definir la cèl·lula com la unitat morfològica, fisiològica i genètica de la vida. **Les funcions vitals comencen a manifestar-se a partir del nivell cel·lular.** És per això que diem que la cèl·lula és la unitat de vida. No hi ha res més petit, més senzill

capaç de dur a terme totes les funcions que caracteritzen un ésser viu: la nutrició, la relació i la reproducció.

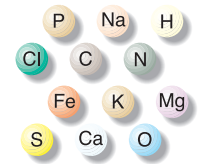
L'ésser humà està format per uns cent bilions de cèl·lules. Atesa la gran complexitat del procés vital, l'estudi de la biologia es pot estructurar mitjançant uns **nivells d'organització de la matèria viva**, és a dir, a través dels diferents graus de complexitat amb què aquesta es presenta.

Adaptació (blocs.xtec.cat/naturalsom/3r-eso/1-el-cos-huma/)

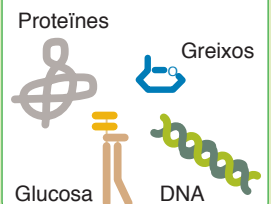
ELS ÉSSERS VIUS tenen en comú

BIOELEMENTS

que formen

BIOMOLÈCULES

que formen les

CÈL·LULES

que donen lloc als

ORGANISMES

→ COMPRENSIÓ LECTORA

I Quins són els elements que constitueixen els éssers vius?

Estan constituïts pels mateixos elements químics que la resta d'estructures del planeta.

II La complexitat dels éssers vius, de quines parts consta?

FALTA

III Com podríem definir la vida?

La vida és una propietat dels àtoms i molècules quan s'ordenen de forma escaient.

IV Què és un ésser viu unicel·lular? I un de pluricel·lular?

Unicel·lular quan està compost per una sola cèl·lula i pluricel·lular per moltes cèl·lules

V Les cèl·lules dels éssers pluricel·lulars treballen de manera aïllada?

No, treballen conjuntament per a garantir la vida de l'organisme.

VI Com podem definir una cèl·lula?

És la unitat morfològica , fisiològica i genètica de la vida

VII Quines són les funcions de les cèl·lules? Explica'n dues.

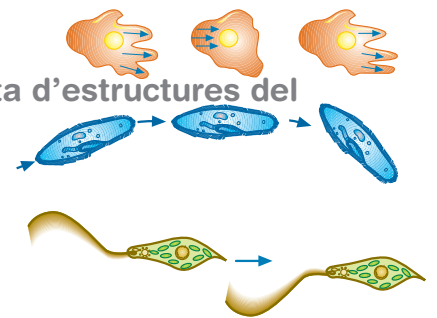
Les funcions principals són la nutrició, la relació i la reproducció.

VIII Digues una funció saludable per al cos humà i explica-la.

Fer esport

IX Busca informació sobre què és una cèl·lula mare.

Resposta oberta

→ EXPRESSIÓ ORAL

L'ENTREVISTA

RECORDA

Una entrevista és un diàleg entre dos o més persones: l'entrevistador que interroga i l'entrevistat que contesta. Una entrevista no és casual sinó que és un diàleg interessat, amb un acord previ i uns interessos i expectatives per les dues parts. L'entrevista pot ajudar a conèixer persones de màxima importància. Per tant, és una conversa que té com a finalitat l'obtenció d'informació.

1 Ara imagina que vas a una entrevista per aconseguir un treball. A continuació et plantejem una ficció d'aquesta entrevista, et donem les preguntes i tu has de contestar-les:
Resposta oberta

- Bon dia, podries dir-me el teu nom, edat i adreça?

.....

- Quins són els teus estudis?

.....

- Per què estàs interessat en aquest treball?

.....

.....

- Quins són els teus objectius en aquesta empresa?

.....

.....

- Com et definiries com a treballador/a?

.....

.....

- Has treballat anteriorment? On?

.....

- Quines són les teues condicions per entrar a treballar?

.....

- Bé, després d'aquesta entrevista ja et cridarem per dir-te si has estat seleccionat per a aquest treball. Gràcies per la teua col·laboració.

.....

RECORDA

El verb és una classe de paraula que indica una acció, exemple: escriure, pensar, tossir. Els verbs poden ser de tres tipus de conjugacions:

Primera conjugació, l'infinitiu acaba en **-AR**: jugar, contar, ...

Segona conjugació, l'infinitiu acaba en **-RE/-ER**: traure, témer, ...

Tercera conjugació, l'infinitiu acaba en **-IR**: patir, cosir,

1 Assenyala els verbs d'aquest text i indica a quina conjugació pertanyen i el seu infinitiu:

Aquest matí, mentre em dutxava i escoltava la ràdio, he sentit un fort soroll. He eixit ràpidament de la dutxa per veure què passava. Quan he aparegut al menjador, el meu gat estava al sofà i tenia entre les potes el meu telèfon mòbil. No volia enfadar-me amb el gat, perquè ja era hora d'anar a treballar, així que l'he llevat el mòbil i l'he deixat al sofà esperant que es dormira prompte.

1a CONJUGACIÓ		2a CONJUGACIÓ		3a CONJUGACIÓ	
FORMA VERBAL	INFINITIU	FORMA VERBAL	INFINITIU	FORMA VERBAL	INFINITIU
Dutxava	dutxar	He aparegut	aparèixer	He sentit	sentir
escoltava	escoltar	volia	voler	He eixit	eixir
passava	passar	era	ser	tenia	tenir
estava	estar			dormira	dormir
He llevat	llevar				

RECORDA

Les formes verbals ens indiquen el **TEMPS**.

Les formes verbals ens indiquen **quan** passa l'acció:

- **Abans (passat)**: El curs passat *estudiava* segon.
- **Ara (present)**: Aquest curs *estudie* tercer.
- **Després (futur)**: El curs vinent *estudiaré* quart.

2 Indica la conjugació i el temps dels verbs del següent text:

Et confesse que a mi també em fascina l'univers i la seua immensitat. Observar les estrelles, aqueixes llumetes que sé llunyanes, la presència d'un cometa quan s'hi produïx i es pot veure i les masses blanquinoses de les galàxies creuant el cel negre, em fan estremir i sentir-me molt, molt menuda. Alhora, m'inspiren també tot tipus de fantasies. Però, tu saps que jo sóc molt de casa i si he de fantasejar sobre fugides a les estrelles preferisc fer-ho a partir d'aquella cançó popular d'"El cuc de terra". És la cançó que explica la història d'aquell cuc terrós, feixuc, que un bon dia s'enamorà d'una estrella lluenta. Es convertí en papallona vermella i se'n volà cap al cel per fondre's amb ella. I desaparegué entre les seues flames. I ara "de part a part del firmament, va flamorosa una estrella, ignorant sempre, eternament, que un cuc, d'amor, morí per ella". Quan observe el cel en una nit clara i mire l'estrella que més llueix, pense en el pobre cuc de terra.

CARME MIQUEL. *A cau d'orella*. Editorial Tàndem

VERB	CONJUGACIÓ	TEMPS
confesse	1a.	present
produïx	3a.	present
pot	2a.	present
desaparegué	2a.	passat
morí	3a.	passat
observe	1a.	present

3 Completa la graella amb verbs:

CONJUGACIÓ		TEMPS	
Tercera	sentir	Present	sent
Primera	cantar	Passat	cantà
Segona	témer	Futur	temeré
Primera	ballar	Futur	ballarà
Segona	escriure	Present	escriu
Tercera	patir	Passat	patires

4 Conjuga el Present d'indicatiu dels següents verbs:

	PARLAR	TÉMER	SENTIR
jo	parle	tem	sent
tu	parles	tems	sents
ell/a	parla	tem	sent
nosaltres	parlem	temem	sentim
vosaltres	parleu	temeu	sentiu
ells/es	parlen	temen	senten

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT INSTRUCTIU

RECORDA

Els textos instructius ens expliquen un procés d'una manera ordenada i clara.

Exemples d'aquest tipus de text són: *receptes de cuina, instruccions de jocs, funcionament d'aparells, codi de circulació, etc...*

Els textos instructius tenen dues finalitats:

- Explicar un procés pas per pas. Exemples: *receptes de cuina, itineraris, instruccions, funcionaments d'aparells, etc...*
- Regular la societat en diferents àmbits. Exemples: *normes de comportament, normes de sanitat, codi de circulació.*

1 Imagina que ets l'entrenador d'un equip, quines normes hi posaries?

• Resposta oberta

-
-
-
-
-
-
-
-

2 Tens normes a la teua classe? En aquest apartat hauràs d'escriure quines són les normes per poder comportar-se correctament a classe o a l'institut. Si no en tens, escriu unes normes bàsiques per al bon funcionament de la classe o l'institut.

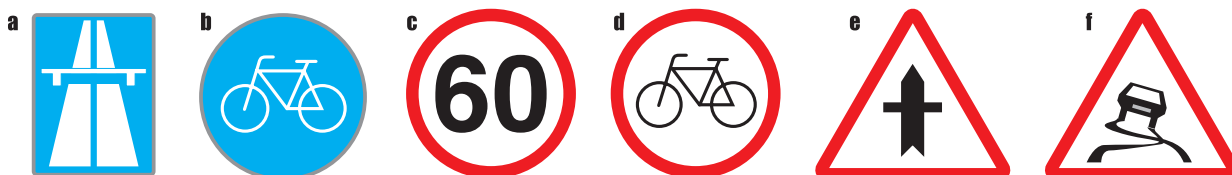
NORMES

Resposta oberta

Les característiques dels textos instructius són:

- **Oracions curtes**
- **Ordres:** verbs en imperatiu (*calla*), prohibicions amb present de subjuntiu (*no parles*), perífrasis d'obligació (*heu d'estudiar*).
- **Apareixen connectors:** números (*primer, segon...*), nexes (*en primer lloc, després*).
- Utilització de vegades de **recursos gràfics**.

3 Digues què signifiquen els següents senyals de trànsit:

- a) autopista
- b) obligatori per a bicicletes
- c) prohibit bicicletes
- d) perill intersecció amb prioritat
- e) perill, paviment lliscant
- f) prohibit excedir els 60 km per hora.....

4 Ací tens les instruccions per a jugar al tres en ratlla, que com saps és un joc per a dues persones. Una vegada llegit, escriu tu les instruccions d'un altre joc tradicional.

MATERIAL NECESSARI:

- un tauler o un dibuix amb l'esquema del dibuix
- 3 peces menudes d'un color i 3 peces menudes d'un altre color.

INSTRUCCIONS DEL JOC:

1. El primer jugador ha de posar la seua peça al punt central.
2. El segon jugador ha de col·locar la seua en un dels punts on conflueixen les línies.
3. Un darrere de l'altre, els dos jugadors han d'anar posant les seues peces en distints punts de confluència.
4. Durant la partida, cada jugador ha d'anar movent alternativament les seues peces.
5. Guanya el primer jugador que fa tres en ratlla, és a dir, el que col·loca les seues tres peces en línia recta.

RECORDA

L'**accent diacrític** és aquell que es col·loca en paraules que s'escriuen igual, però que tenen significats diferents.

La llista de paraules amb accent diacrític pot ser molt nombrosa, però aquesta està formada per les paraules més habituals:

PARAULES AMB ACCENT		PARAULES SENSE ACCENT	
És: verb ser	<i>Ell és alt.</i>	Es: pronom feble	Es vol casar demà.
Dóna: verb donar	<i>Dóna sang.</i>	Dona: sexe femení	La dona és rossa.
Sé: verb saber	<i>Jo sé anglés.</i>	Se: pronom feble	Vol dur- se això.
Són: verb ser	<i>Elles són fortes.</i>	Son: nom, possessiu	Tens son , son pare.
Déu: ésser diví	<i>Déu meu!</i>	Deu: verb deure, nombre	Deu euros, ell deu molt.
Té: ver tindre	<i>Ell té vint anys.</i>	Te: infusió, pronom	Vols te ?, vol dir- te .
Més: adverbi quantitat	<i>Vull més arròs.</i>	Mes: part de l'any	El mes de març és bonic.
Sí: afirmació	<i>Sí, vull café.</i>	Si: conjunció	Si treballes, aprovaràs.
Món: univers	<i>El món és gran.</i>	Mon: possessiu	Mon pare és mestre.
Ós: animal	<i>L'ós és gran.</i>	Os: esquelet	S'ha trencat l' os dret.
Mà: extremitat	<i>La mà dreta és gran.</i>	Ma: possessiu	Ma mare és prima.
Nét: parent	<i>El nét ja té cinc anys.</i>	Net: contrari de brut	El menjador està net .

★ Posa els accents diacrítics a aquestes endevinalles si fa falta:

Quin és l'animal
Que té sempre els peus al cap?
(POLL)

Tant si és pràctic,
com si és de disseny,
si tens set l'agraeixes
però mai saps on és.
(OBRILLAUNES)

Te'l porten sempre a taula,
i es fa amb farina i aigua,
serveix per acompanyar
i també per a sucari.
(PA)

2 Ompli els espais buits amb una de les dues paraules que et donem:

- El meu germà **és** molt alt.
- Només tinc **deu** euros.
- M'agrada **més** el gelat de maduixa.
- **Són** tres xiquetes fantàstiques.
- El iaio acompanya el **nét** a l' escola.

- és, es
- deu, Déu
- mes, més
- son, són
- net, nét

3 Troba a la sopa de lletres tres paraules planes, tres esdrúixoles, tres agudes i quatre amb accent diacrític:

agudes:
cabàs, avió, sal
planes:
ferro, fòssil, dipòsit
esdrúixoles:
pel·lícula, ciència,
València
diacrític:
nét, és, dóna, sí

4 Posa accent a les paraules que en necessiten:

A la pissarra mon pare veu el món.
Sergi té un got de te a la taula.
La má de ma mare està pintada.
Ell es diu que és molt bon alumne.
Mireia dóna sang a aquella dona.
L'ós s'ha trencat un os.
El nét de Joan sempre va ben net.
Si arribes prompte, et dirà que sí.
El mes que ve hi ha més festes.
Els creuen en més de deu déus.

Ací tens algunes paraules relacionades amb el cos humà que t'ajudaran a fer les activitats d'aquest apartat:

LA BOCA	LES CELLES	EL CAP
L'ULL	LES GALTES	EL COLZE
EL NAS	L'UNGLA	LA PANXA
LES DENTS	EL PIT	LA MÀ
ELS CABELLS	EL GENOLL	ELS DITS
L'ORELLA	EL TURMELL	EL PEU
EL BRAÇ	LA CUIXA	EL MALUC
LES PESTANYES	LA CAMA	

1 Busca en aquesta sopa de lletres cinc paraules relacionades amb el cos humà:

C	A	P	O	S	T	F
M	E	R	T	P	U	S
H	N	D	I	T	N	E
B	R	A	Ç	H	G	L
P	E	V	D	X	L	L
C	H	C	P	Z	A	E
K	W	Q	T	I	N	C

cap, celles, braç, ungla, dit

2 Ompli aquestes oracions amb paraules d'aquesta unitat:

- Hui no puc anar a l'institut perquè em fa mal la panxa
- El meu amic porta la cama embenada.
- Les ulleres protegeixen l'ull.
- Tenim deu dits als peus i deu dits a les mans.
- Ha de tallar-se les ungles de les mans.
- Ha d'anar al dentista per revisar-se les dents

- 3 A veure si ets capaç de trobar la solució d'aquestes endevinalles relacionades amb el cos humà:

Una senyora
molt ensenyorada
que sempre va en cotxe
però sempre va mullada.

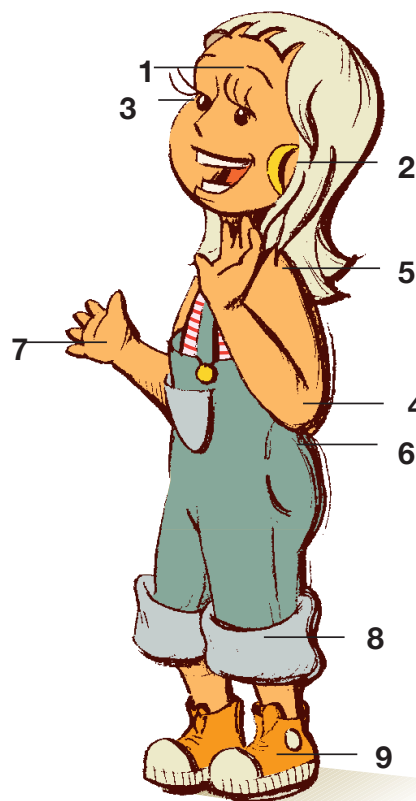
llengua

L'un es creu ser superior,
l'altre es creu ser inferior;
sense dir mai res s'estimen
es besen i es mimen.

llavis

- 4 Completa el dibuix amb les paraules corresponents:

1	cella
2	orella
3	ull
4	colze
5	muscle
6	cintura
7	monyica
8	genoll
9	turmell

→ PROJECTE DE TREBALL

TITELLES

En aquesta unitat anem a proposar-te fer una titella desmuntable del cos humà. Ací tens un model. Necessitaràs una cartolina per fer les peces i després ganxets per unir-les. Quan vages unint-les, practica amb els noms de les parts del cos. **Resposta oberta**

UNITAT 5

FEM ESPORT?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- L'AVEENTURA DE L'ESPORT
- A ESTABLIR UNA CONVERSA INFORMAL
- A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, ELS VERBS IRREGULARS
- A ESCRIURE UNA NOTÍCIA PERIODÍSTICA
- L'ÚS DE LA DIÈRESI
- LÈXIC DELS ESPORTS
- A FER UNA BIOGRAFIA O LES NORMES D'UN ESPORT

→ LECTURA

Ahir anàrem al poble del meu cosí, Vistabella, per passar uns dies de festa. El camí fou molt llarg, ja que viu a les muntanyes i està ple de corbes, i el viatge amb cotxe es fa pesat. Durant aquestos quatre dies estarem a casa dels meus oncles, situada al centre del poble, en la plaça major. Les festes són molt boniques, però el que més ens agraden són les jornades esportives. Aquestes consisteixen a fer grups de sis components que practiquen diversos esports, i als quals es donarà una puntuació depenent com queden. Així que, el guanyador serà el grup que més puntuació tinga.

El començament de les jornades és el dia vint-i-tres de juliol, pel matí amb la realització d'un partit de futbol entre tots els participants. Després, per la vesprada hi ha dues possibilitats : un partit de bàsquet o bé un de waterpolo a la piscina del poliesportiu. Al meu equip i a mi el que més ens agrada són els partits en equip on compartim els mateixos interessos amb altres grups. El següent dia tenim una competició d'atletisme amb una cursa de relleus de tres quilòmetres per cada component del grup i que es fa dura per la calor de l'estiu. Al finalitzar la prova, gaudim d'una vesprada lliure per relaxar-nos i descansar.

La tercera jornada hem de jugar tres partits de pilota valenciana amb dues modalitats diferents, raspall i escala i corda; és ahí on el nostre equip trau un gran avantatge. En la jornada vespertina, es farà una carrera de ciclisme on es donaran tres voltes a un circuit de tres quilòmetres.

L'últim dia és la natació en què hem de fer un relleu quatre per sis, on cada component nada quatre cents metres.

Quan acabem aquesta prova tots estem cansats i desitjosos dels resultats, que no es faran públics fins el dia següent en una festa a la plaça major del poble.

L'endemà de la fi de les proves, tots estem nerviosos i desitjant saber els resultats de la classificació. Tot i que tots han rebut el premi per participar (una bossa amb material esportiu), als tres primers de cada categoria els han donat premis en metàl·lic. El nostre equip ha sigut la gran sorpresa quedant en quarta posició de la seua edat.

Per la nit gaudim d'una revetla on tots ens ho passem molt bé, ja que el més important és participar i gaudir de l'esport.

→ COMPREENSIÓ LECTORA

I En quin poble es fan les jornades esportives i on es troba?

A Vistabella (Castelló)

II En quina província i comarca està situat? És a l'interior o a la costa?

Província de Castelló, a la comarca de l'Alcalatén. És un poble d'interior.

III Amb quin mitjà de transport viatjaran el nostre protagonista i el seus pares?

Amb cotxe.

IV Quants dies són les jornades esportives?

4 dies.

V Quants esports practicaran els protagonistes?

6 esports.

VI Quin equipatge esportiu duran per practicar les jornades esportives?

VII Quants esports coneixes? Escriu-ne set.

Resposta oberta

VIII Descriu un dels esports que has escrit a la pregunta anterior.

Resposta oberta

IX Escriu dues regles de dos esports que practiquen els nostres protagonistes.

Resposta oberta

→ EXPRESSIÓ ORAL

LA CONVERSA INFORMAL

RECORDA

La **conversa informal** on es conta una experiència personal es caracteritza per contenir una gran subjectivitat, és a dir, una opinió personal.

★ Tria una d'aquestes situacions comunicatives i prepara una conversa informal on es conte una experiència personal:

- Li contes al teu millor amic/amiga que no continues amb el grup d'amics.
- Un company de treball li conta a altre que deixa l'empresa per anar a una altra.

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

RECORDA

Els trets més importants d'una **experiència personal** són:

- La subjectivitat
- La gestualitat
- Les exclamacions
- Diverses entonacions

★ Has anat de viatge aquest estiu i, quan has tornat, t'has trobat amb un cosí que feia temps no veies. Conta-li com t'ho has passat.

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

RECORDA

El verb és una classe de paraula que indica una acció, exemple: *escriure, pensar, tossir*. Els verbs irregulars no segueixen els models dels verbs regulars. Hi ha verbs irregulars de les tres conjugacions.

Els principals verbs irregulars són: **SER – ESTAR – ANAR – HAVER**

★ Assenyala els verbs d'aquest text i indica si són regulars o irregulars:

El dia del partit

Tota la setmana estem entrenant els meus companys i jo per jugar el partit de la setmana. Enguany, la lliga està molt competida, ja que som tres equips els que estem en la lluita. Tan sols ens separen tres punts de diferència.

La setmana passada vam anar al camp del Foios i empatàrem a dos gols, amb un partit molt disputat. L'entrenador sempre ens diu que no hem de perdre la motivació fins l'últim moment, ja que el rival es pot relaxar i marcar nosaltres.

Els partits es juguen a les deu del matí, així que cal alçar-se matí perquè hem de desdejunar una hora i mitja abans per tal de no tindre cap indigestió al llarg del partit. Després del partit està el premi de l'esmorzar amb un entrepà gran, refresc i fruita, però el millor és el comentari amb tots els companys, l'entrenador i els pares, del partit.

Aquest cap de setmana he hagut d'organitzar-me, perquè no sols està el futbol, sinó també l'institut i això si és important.

1a CONJUGACIÓ		2a CONJUGACIÓ		3a CONJUGACIÓ	
FORMA VERBAL	INFINITIU	FORMA VERBAL	INFINITIU	FORMA VERBAL	INFINITIU
entrenant	entrenar (r)	hem	haver (i)		
jugar	jugar (r)	perdre	perdre (r)		
està	estar (i)	tindre	tindre (r)		
separen	separar (r)				
empatàrem	empatar (r)				
marcar	marcar (i)				

2 Completa la graella següent amb les formes verbals que hi manquen:

SER		ANAR	
PRESENT	PRETÈRIT	PRESENT	PRETÈRIT
sóc	era	vaig	anava
ets	eres	vas	anares
és	era	va	anava
som	érem	vam / aneu	anàvem
són	éreu	aneu	anàven
són	eren	van	anaven

3 Escriu una oració amb els verbs ser i anar amb els temps anteriors:
Resposta oberta

VERB	TEMPS	ORACIÓ

4 Completa la graella següent amb les formes verbals que hi manquen:

ESTAR		HAVER	
PRESENT	PRETÈRIT	PRESENT	PRETÈRIT
Estic	estava	He	havia
estàs	estaves	has	havies
està	estava	ha	havia
estem	estàvem	hem	havíem
esteu	estàveu	heu	havíeu
estan	estaven	han	havien

5 Escriu una oració amb els verbs estar i haver amb els temps anteriors:
Resposta oberta

VERB	TEMPS	ORACIÓ

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT NARRATIU II

RECORDA

La notícia és un text narratiu que conta un fet d'actualitat, clar i sense opinions.

Està escrit en columnes. Aquest text ha de contenir les següents preguntes:

QUI és el protagonista?: destaca la persona o institució que ha sigut objecte de la notícia.

QUÈ ha passat?: al desenvolupament s'ha de dir el fet que ha ocorregut.

COM ha passat?: ha d'explicar les causes que han provocat el fet noticiable.

QUAN ha passat?: en quin moment ha succeït.

ON ha passat?: en quin lloc s'ha produït la notícia.

PER QUÈ ha passat?: el motiu que ha produït la notícia.

★ Destria les sis preguntes de la notícia en aquest text:

El València derrota el Bayer Leverkusen (3-1) i recupera totes les seues opcions

E3 esport 2 novembre 2011

Nit màgica. O el somni continua. Qualsevol d'aquestes frases és bona per explicar el que va passar a Mestalla. Per començar, gol del València als onze segons. Gol de Jonás. Aprofita una errada del porter Bernd Leno en l'entrega d'una pilota i marca esplèndidament des de fora de l'àrea. L'única mala notícia del partit va ser la lesió d'Ever Banega. S'ho va fer tot sol i va haver de sortir en llitera. Però el Leverkusen no es va rendir i, en el 30, va empatar. Gol de cap de Kiessling després d'una centrada de Ballack per la part esquerra de l'atac alemany. Empat a un i final dels primers 45 minuts.

En la segona part es va consumir la victòria local. En el 63, jugada de Jeremy Mathieu per l'esquerra i la centrada l'aprofita Soldado, que avança el València. Segon gol de Soldado en aquesta Champions. I, deu minuts més tard, el gol de la tranquil litat. Gol d'Adil Rami de cap, a la sortida d'un còrner molt ben llançat per Tino Costa. Al València li queden dos partits, el pròxim a Mestalla, contra el Genk, i l'altre a Stamford Bridge, contra el Chelsea.

QUI?	El València C.F.
QUÈ?	Derrota al Bayer Leverkusen
COM?	Per 3- 1
QUAN?	1 de novembre
PER QUÈ?	Per continuar a la Champions
ON?	Al Mestalla.

Les parts d'una notícia són:

- **TÍTOL** (en negreta i amb lletres més grans); pot tindre avanttítol (davant del títol) o subtítol (després del títol).
- **COS** de la notícia (conta com s'han produït els diferents fets).
- **IMATGE / SUPORT GRÀFIC** (fotografia o gràfic que complementa la informació).
- **AUTOR** (periodista de la notícia).

★ Indica les parts de la notícia que apareixen a l'exercici número 1. Titular, cos, imatge i autor.

Les notícies en un periòdic estan classificades segons la temàtica en diferents **seccions**. Aquestes seran diferents depenent de la temàtica del periòdic o revista.

Exemple: *En un periòdic **general** pot aparéixer:*

INTERNACIONAL	NACIONAL	PROVÍNCIA / COMARCA
SUCCESSOS	ECONOMIA	CULTURA
ESPORTS	PASSATEMPS	SOCIETAT

★ Indica a quina secció pertanyen aquests titulars:

1 **Han incautat droga a Manises**

2 *L' alcalde ha decretat tres dies de festa*

3 Canal 10 líder d'audiència

5 Grècia demana més ajudes

4 **Albelda estarà lesionat tres setmanes**

1 Local

4 Esports

2 Local

5 Internacional

3 Televisió

★ Imagina que formes part del periòdic o revista del teu institut. Escriu una notícia d'algun esdeveniment important (una excursió, una visita, etc...).

Resposta oberta

RECORDA

La **dièresi** és un signe gràfic (¨) que es col·loca a les vocals **ï** o **ü**.

- Quan se situa a la vocal **ü** és per indicar que s'ha de **pronunciar** als grups **güe, güi, qüe, qüi**. Exemple: *llengües, aqüeducte*.
- Mentre que si se situa a la vocal **ï** o **ü** és per indicar que **no** formen **diftong** amb la vocal que té al costat. Exemple: *ensaïmada, raïm*.

1 ★ Separa les següents paraules en síl·labes:

traduíem tra-du-í-em	veïna ve-ï-na	romboïdal rom-bo-ï-dal
peüc pe-üc	llengües llen-gües	lingüística lin-güís-ti-ca
Suïssa Su-ïs-sa	roïna ro-ï-na	diürn di-ürn

2 ★ Col·loca dièresi o accent en aquestes paraules:

avió	distribuïu	Raül
incidència	petició	ciència
veïnat	Lluïsa	paraigües

RECORDA

No es posa dièresi als casos següents:

- Si la **i**, **u** porten **accent** no col·loquem dièresi. Exemple: *Lluís, suís*.
- A l'**infinitiu**, **gerundi**, **condicional** i **futur** de verbs de tercera conjugació. Exemple: *conduir, agrairia, traduiré*.
- Paraules amb **suffixos -isme, -ista**. Exemple: *egoisme*.
- Paraules amb **prefix re-, contra-, co-**. Exemple: *coincidir*.

3 ★ D'aquesta llista de paraules col·loca les que pertanyen a alguna excepció: arcaisme, reincidir, país, Lluís, contraindicar, traduiràs, coincidir, produïem, contraindicació, agrair

Porten accent	País, Lluís, produïem
Infinitiu, Gerundi, condicional i futur de verbs de 3a conjugació	traduiràs, agrair
Suffixos -isme, -ista	arcaisme
Prefixos re-, contra-, co	Reincidir, contraindicar, coincidir, contraindicació

★ **4** Escriu sis oracions amb les següents paraules: Resposta oberta

Veïnat	
Descafeïnada	
Heroïna	
Lingüística	
Posseït	
Saül	

★ **5** Posa dièresi a la vocal *u* quan aquesta es pronuncia i no és muda:

aigua
adequat

freqüent
llengüeta

guanyar
qüestions

algues
obliqüitat

★ **6** Escriu una paraula derivada i que duga dièresi:

Café	cafeïna
Veí	veïnat
heroi	heroïna
país	països
Lluís	Lluïsa
dia	diürn
fluid	fluïdesa

★ Fes quatre oracions amb paraules del vocabulari de l'esport: Resposta oberta

FITXA DE VOCABULARI

atletisme	boxa	camp a través	decatló	equitació
esquí	futbet	handbol	hípica	hoquei sobre gel
judo	natació	patinatge	pilota	rugbi

★ 2 Descriu cadascuna d'aquestes imatges i indica a quin esport fan referència.
Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 Busca huit tipus d'esquí en aquest encreuat:

fons, nòrdic, descens, eslàlom, velocitat, nàutic

4 Completa aquestes oracions amb la paraula correcta:

- Ahir Rafa Nadal va jugar un partit de tennis a Nova York.
- L'atleta espanyol va fer un salt de pèrtiga de sis metres.
- A les platges d'Alacant s'ha celebrat el campionat de regata de vela.
- El voleibol és un esport on s'ha de passar la pilota per damunt la xarxa.
- A la carrera de cent metres llisos s'ha de fer uns quants bots.
- La selecció espanyola femenina d'hòquei sobre herba ha guanyat una medalla.
- La pilota valenciana és el nostre esport autòcton.

→ PROJECTE DE TREBALL

BIOGRAFIA/NORMES

★ Et proposem que tries entre aquests dos tipus de treballs:

a) La realització de la biografia d'un esportista conegut o que siga de la teua ciutat. Indica:

- El nom sencer
- Esport que practica
- La seua biografia
- Pots adjuntar una imatge de l'esportista.

b) També pots escriure les normes d'un esport que t'agrada, però que no siga dels majoritaris. Indica:

- Esport
- Normes principals
- Esportistes destacats

Resposta oberta

UNITAT 6

L'ESCOLA

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **L'ESCRITURA D'UN DIARI**
- **LES NORMES PER PARTICIPAR EN UN DEBAT**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, L'ADVERBI**
- **A DIFERENCIAR EL GÈNERE TEATRAL**
- **COM UTILITZAR EL GUIONET**
- **LÈXIC RELACIONAT AMB L'ESCOLA**
- **COM ESCENIFICAR UN FRAGMENT TEATRAL**

→ LECTURA

Aquesta setmana fa un mes que he arribat a l'institut des de l'escola i encara la tire en falta. El mes de setembre va ser un mes d'adaptació i d'intentar conèixer tot aquest gran edifici que és l'institut i el seu funcionament.

Ara ja estic adaptada, o això crec jo, però hi ha moltes diferències.

En primer lloc, l'escola és molt més menuda i ací a l'institut tot pareix tan gran...

En els últims anys de l'escola, nosaltres érem els més majors i ara pareixem formigues al costat dels alumnes de 2n de Batxillerat. A més, l'institut està ple d'aules a les quals hem d'anar cada vegada que sona eixa sirena.

Et deixe, diari, que és hora de sopar.

Dotze de desembre

Mare meua, quin mes de novembre he passat! Quasi totes les setmanes tenia exàmens, treballs i llibres de lectura. Fa temps que volia escriure, però no trobava el temps. Aquesta primera avaluació trobe que anirà bé. Les notes al principi eren fluixes, ja que la forma de preguntar i el temari eren diferents, però ara ja m'he posat les piles i estudie tots els dies.

Ara per ara estic més contenta que al principi, ja que he conegut nous companys de classe com Mireia, Mercè, Alba amb qui hem format una colla molt "guai". L'escola ja ha quedat darrere i, tot i recordar-la amb malenconia, quan hi passe per anar a casa, estic molt més a gust a l'insti.

Bé, diari, ja et contaré...

Catorze de gener

Que il·lusionada estic! El tutor ens ha proposat a la classe un viatge de fi de curs si ens portem bé i aconseguim aprovar les assignatures. Sergi, el delegat, s'ha encarregat de dur fullets informatius de llocs, ja que son pare té una agència de viatges. Jo m'encarregue de contactar amb empreses per intentar vendre colònies o altres objectes que ens ajuden a pagar el viatge.

La classe no es posa d'acord i per tant hem de triar entre Barcelona, Eivissa i Astúries. Demà és la votació definitiva.

Ja et contaré com quedem, adéu.

→ COMPREENSIÓ LECTORA

I Aquesta estructura de text, a què pertany? Justifica't

a) diari

b) carta

c) correu electrònic

Perquè està dividit en diferents dies amb una relació cronològica

II Quins són els mesos en què escriu el diari?

setembre, desembre i gener

III Qui penses que escriu el diari, un xic o una xica? Per què?

Una xica, apareixen expressions com il·lusionada, adaptada

IV A qui troba a faltar el/la protagonista?

L'antiga escola on anava

V Quin curs estudia el/la protagonista?

Primer d' Educació Secundària Obligatoria

VI Com es diuen els nous companys que ha fet el/la protagonista?

Mireia, Mercè i Alba.

VII Què els ha promés el tutor a la classe?

Un viatge de fi de curs

VIII Quines són les ciutats on volen anar de viatge?

Barcelona, Eivissa, Astúries

IX Si organitzares un viatge amb la classe, on t'agradaria anar i per què?

Resposta oberta

→ EXPRESSIÓ ORAL

EL DEBAT

RECORDA

Un **debat** és una tècnica, tradicionalment de comunicació oral, on s'exposa un tema i una problemàtica. Ha d'haver-hi un moderador i un públic que participe. No s'aporten solucions, a soles s'exposen arguments. Per existir debat han de donar-se dos posicions antagòniques al voltant d'un tema o problema.

- S'ha de triar un tema amb interès per a tot el públic i preparar els continguts teòrics.
- Elegir un moderador que determine l'esquema de treball amb preguntes elaborades que susciten la polèmica.
- Conformar grups que defensen o ataquen els plantejaments a favor i en contra.

RECOMANACIONS PER AL DEBAT

- No es tracta d'imposar el punt de vista personal, sinó de convèncer usant l'exposició, l'argumentació i la contraargumentació.
- Escoltar l'altre abans de respondre.
- Ser breu i concret a l'hora de parlar.
- No parlar en excés per deixar intervenir els altres, evitant la monotonia.
- Parlar amb seguretat i llibertat.
- Escoltar atentament l'interlocutor per respondre de forma adequada.
- Articular correctament, emprant una entonació adequada.

1 Ara és el moment de preparar un debat a classe, recorda que ha d'haver-hi dos grups amb idees contràries, un moderador i que s'ha de tenir un guió previ amb les idees fonamentals. Et proposem a continuació uns temes: **Resposta oberta**

- prohibició del tabac als bars.
- el botelló als carrers.
- el reciclatge.

RECORDA

L'**adverbi** és una paraula invariable, no té ni gènere ni nombre; segons el que indiquen poden ser de lloc, temps, mode, afirmació, quantitat, negació, dubte.

Exemple: **Ahir** vaig fer el deures **molt malament**.

1 Subratlla els adverbis d'aquest fragment:

El meu germà s'anà de viatge ahir. I el seu millor amic viatjà també prop d'allí. Així, que tots dos poden parlar molt bé de la ciutat que visitaran. Prop d'aquesta ciutat hi ha una festa molt divertida i potser que vagen tots els visitants de l'hotel. Encara que, potser no ho saben. Mai s'havia vist tant gent a la plaça del poble, semblava un partit de futbol. Per últim, tots dos arribaran després-demà a casa.

RECORDA

Les **locucions adverbials** són grups de paraules que fan la mateixa funció que un adverbi i equivalen a un adverbi. Els tipus són els mateixos que l'adverbi.

Exemple: *Ahir* vaig fer el deures **a poc a poc**.

2 Substitueix els sintagmes subratllats per un sol adverbi:

- Aquest any guanyarem el títol.

Enguany

- Caminem amunt i avall.

Gaire

- Nosaltres hem lliurat el treball a contracor.

Malament

- De la fortuna li queda poca cosa.

Res

Els **adverbis de mode** es poden fer també afegint a un adjectiu femení singular el sufix **-ment**.

Exemple: *Ràpida* + *ment* > *ràpidament*

3 Escriu adverbis de mode acabats en **-ment** a partir d'aquests adjectius:

brusc bruscament	actiu activament	relaxat relaxadament	llarg llargament	positiu positivament
còmode còmodament	sincer sincerament	mal malament	pesat pesadament	antic antigament

4 Escriu una oració amb els adverbis següents: **Resposta oberta**

Darrere	
Sempre	
Debades	
Malament	
Potser	
Sí	
No	

5 Classifica els adverbis que trobes en aquest fragment segons de quin tipus siguen:

Ahir el meu germà va comprar en un gran magatzem. Naturalment va pagar en metàl·lic, perquè és més còmode i a la vegada millor per a l'estalvi. El tapet que comprà per a la nit de Nadal no venia bé. De cap manera es pot permetre no tindre cap tapet. Per tant, ràpidament el meu germà anà a canviar-lo. Potser, aquest siga el definitiu, això esperem tots. Ja ho tenim tot quasi preparat.

LLOC	TEMPS	MODE	AFIRMACIÓ	QUANTITAT	NEGACIÓ	DUBTE
	ahir	naturalment		quasi	no	potser
		bé			De cap manera	
		ràpidament				

➡ EXPRESSIÓ ESCRITA

EL TEATRE

RECORDA

Podem distingir tres gèneres literaris:

- **Poesia:** és el tipus de literatura escrita en vers.
- **Narrativa:** literatura en prosa amb predomini de narració de fets.
- **Teatre:** literatura escrita amb forma de diàleg entre els personatges destinada a la representació.

EL TEATRE

En aquesta unitat treballarem **el teatre**. El teatre és un text dialogat entre uns personatges que han de resoldre un conflicte al llarg de tota l'obra. Les obres teatrals solen dividir-se en tres actes, i els actes solen dividir-se en escenes que es produeixen cada vegada que entra o ix un personatge a l'escenari. A més dels *diàlegs*, en els textos teatrals també apareixen les *acotacions*, que són les instruccions que ens dona l'escriptor per a posar en escena l'obra. Les acotacions apareixen entre parèntesis.

★ **Ací tens part d'un fragment teatral incomplet. Completa'l tu amb els diàlegs que fan falta: Resposta oberta**

JOAN: Bona nit, princesa.

HELENA:

JOAN: Com estàs?

HELENA:

JOAN: Què fas?

HELENA:

JOAN: Que bo!

HELENA:

JOAN: Jo estic treballant els bíceps amb uns pesos. No notes la meua musculatura?

HELENA:

JOAN: Estic tot el dia pensant en tu.

HELENA:

JOAN: A classe de literatura hem estat llegint el llibre de Romeu i Julieta. El coneixes?

HELENA:

JOAN: He llegit un fragment amb una xica de classe i ha sigut fantàstic.

HELENA:

JOAN: M'hauria agradat tant llegir-lo amb tu!

HELENA:

2 Inventa una diàleg teatral a partir dels elements que et donem a continuació:

- dos personatges
- en una classe mentre esperen al professor
- acotació inicial on presentes els personatges i l'espai

Resposta aberta

RECORDA

A l'hora d'escriure els numerals, cal recordar que hem d'escriure guionet seguint la regla del D-U-C, és a dir, que posem guionet entre les desenes i les unitats i entre les unitats i les centenes.

Exemples: *trenta-tres*, *quatre-cents*. No t'oblides de la manera d'escriure el guionet en *vint-i-dos*.

1 Escriu el guionet en aquests numerals:

- 235: dos-cents trenta-cinc
- 1894: mil vuit-cents noranta-quatre
- 42.626: quaranta-dos mil sis-cents vint-i-sis
- 738.594: set-cents trenta-vuit mil cinc-cents noranta-quatre
- 1.234.567: un milió dos-cents trenta-quatre mil cinc-cents seixanta-set

2 Escriu en lletres els numerals que apareixen entre parèntesis:

- Ahir va ser l'aniversari del meu germà, va complir (43) quaranta-tres anys.
- El dia (25) vint-i-cinc de desembre és Nadal.
- L'edifici que s'ha caigut ja tenia més de (230) dos-cents trenta anys.
- He comprat (38) trenta-vuit llibres.

També escriurem guionet en paraules compostes quan la primera acaba en vocal i la segona comença per s-, r-, x-.

Exemples: *para-sol*, *para-raig*, *para-xocs*.

Escrivim guionet en paraules on apareixen els punts cardinals: *sud-oest*, *nord-americà*.

També emprem el guionet en onomatopeies o repeticions: *toc-toc*, ...

3 Torna a escriure aquestes paraules utilitzant guionet si fa falta:

sudamericà Sud-americà

grecoromà greco-romà,

nordoeest nord-oest

Vilareal Vila-real

xinoxano xino-xano

furgadents furgadents

4 Escriu oracions amb tres paraules de l'exercici anterior:

Resposta oberta

.....

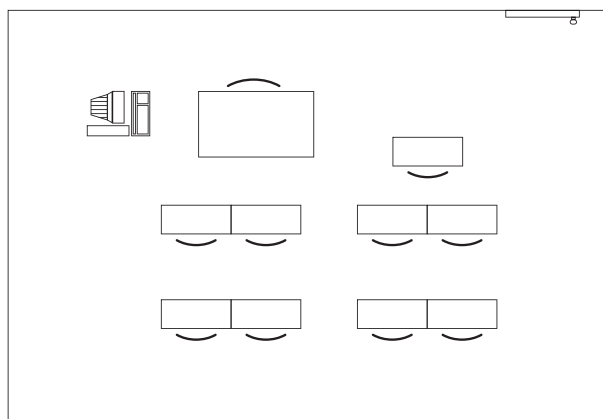
.....

A continuació et presentem unes quantes paraules relacionades amb el camp semàntic de l'escola, que podràs utilitzar en les activitats d'aquest apartat.

alumnes	bancs	carteres	classe	escola
exercicis	llapis	lliçó	llibre	llibreta
pati	pissarra	professor	pupitres	estoig
bolígraf	guix	prestatgeria	quaderns	motxilla

- 1** Completa amb els elements que pot haver en una classe com aquesta:
Resposta oberta

- 2** Ompli aquestes oracions amb paraules relacionades amb l'escola:

- He obert l'estoig i he tret el llapis i la goma
- Em pesa molt la motxilla perquè va molt carregada amb llibreta
- El professor m'ha fet eixir a la pissarra per a corregir els exercicis
- El dilluns no tenim classe perquè és festa.
- M'agrada molt eixir a esmorzar al pati

- 3** Inventeu oracions on aparega vocabulari d'aquesta unitat: Resposta oberta

-
-
-
-
-

→ PROJECTE DE TREBALL

ACTUEM

Et presentem dues escenes teatrals perquè intentes representar-les amb els teus companys de classe.

Escena 10 “FOSTER AND FAXTOR”

(Sebastià dorm al seu llit. El seu pare entra al dormitori amb un recipient a la mà.)

PARE: (A Sebastià.) Fill meu, alça't del llit.

SEBASTIÀ: (Despertant-se.) Papà...

PARE: Són les nou del matí i hauries d'estar a l'institut.

SEBASTIÀ: Papà, no hi puc anar.

PARE: Per què no?

SEBASTIÀ: Perquè sóc un adolescent immers en una crisi existencial.

PARE: Tots hem passat per això.

SEBASTIÀ: Ja, però...Hi ha tantes coses que no entenc, tantes preguntes sense resposta.

PARE: Per exemple.

SEBASTIÀ: ¿A qué huele el aire? ¿A qué sabe la música?

PARE: A que te pego una hostia.

SEBASTIÀ: Papà, què hi puc fer?

PARE: Deixa'm que et parle d'un producte absolutament revolucionari. (Li ensenya el recipient.) Foxter and Faxtor.

SEBASTIÀ: Foxter and Faxtor?

PARE: Foxter and Faxtor reuneix per primera vegada les millors qualitats del Foxter amb la màxima potència del Faxtor, en un producte que solucionarà els problemes de molta gent. És el cas de Lluís.

SEBASTIÀ: El fill de Tomeu?

PARE: Efectivament. Si recordes, Lluís era un jove acomplexat per la seua calvície. Un dia va provar Foxter and Faxtor com a loció capil·lar i va gaudir dels seus efectes immediatament.

SEBASTIÀ: És cert. Ara té una cabellera espectacular.

PARE: No, no. El que va passar és que li va tocar la loteria.

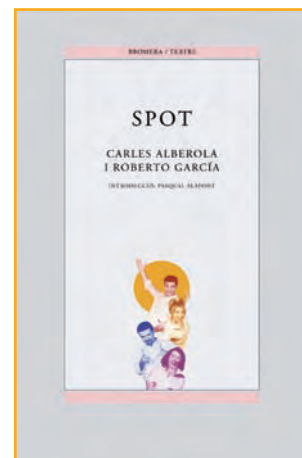
SEBASTIÀ: Bé, i també li va créixer el cabell.

PARE: No, el que porta és una perruca.

SEBASTIÀ: Increïble. Vols dir que Foxter and Faxtor arriba, fins i tot, a canviar la sort de la gent?

PARE: Lluís n'és un exemple.

SEBASTIÀ: Papà, creus que funcionarà amb mi?

SPOT, Carles Alberola i Roberto García, Ed. Bromera

SEQÜÈNCIA 9

(És de nit i al pati de l'institut està tenint lloc la festa de final de curs. El pati està decorat amb bombetes i papers de colors. Hi ha uns altaveus grans per on sona la música que els alumnes estan ballant. Tatxa i Carmeta, que està rosegant un pastís, se separen del grup i es miren a distància. Tatxa crida Mosca al seu costat.)

TATXA: (A Mosca, referint-se a Carmeta.) Pregunta-li per què està tota la nit mirant-me, si no vol parlar amb mi? (Mosca va cap a Carmeta.)

MOSCA: (A Carmeta) Tatxa diu que per què estàs mirant-lo tota la nit?

CARMETA: (A Mosca.) Dis-li que jo mire a qui em dóna la gana. Estem en un país lliure, no?

MOSCA: (A Carmeta.) Sí, i tant. (S'acosta a Tatxa.) Que diu que ella mira a qui vol. (Tatxa el colpeja.) Estem en un país lliure, no?

TATXA: (Agafa Mosca de la camisa.) Dis-li que si no para de menjar, es farà com una vaca.

MOSCA: (Acostant-se a Carmeta.) Tatxa m'ha comentat que... Açò no té massa importància. Ell diu que la sobrealimentació...

TATXA: (Cridant al Mosca.) Dis-li que és una vaca!

MOSCA: (A Carmeta.) Vols que t'ho repetisca?

CARMETA: (Negant amb el cap.) Dis-li que és un merda. (Mosca assentix i va cap a Tatxa. S'atura i torna al costat de Carmeta.)

MOSCA: (A Carmeta.) N'estàs segura?

CARMETA: Sí. (Mosca va cap a Tatxa.)

TATXA: (A Mosca.) Què t'ha dit?

MOSCA: (Dubta.) Que no li caus massa bé.

TATXA: Dis-me la veritat.

MOSCA: (Resignant-se.) Que ets un merda. (Tatxa el colpeja.) Ho ha dit ella, jo no!

TATXA: Dis-li que no tornarà a pujar a la meua moto.

MOSCA: (Pensa.) Però, si tu no tens moto. (Tatxa li alça la mà.) Sí, sí que en tens.

JOAN EL CENDRÓS, *Carles Alberola i Roberto García*. Ed. Bromera

UNITAT 7

QUÈ LLEGES?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **L'AVENTURA DE LA LECTURA**
- **COM CONTAR ACUDITS**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, EL SUBJECTE**
- **A DIFERENCIAR EL GÈNERE POÈTIC**
- **LA CAL·LIGRAFIA DE B/V**
- **EL LÈXIC DE LA CASA**
- **A EXPLICAR L'ESTRUCTURA DE TA CASA**

Quan jo era menuda, no m'agradava llegir. Em pareixia una cosa molt avorrida, quin sentit tenia llegir llibres? Però ma mare i els professors de llengua que vaig tenir a l'institut, decidiren que jo havia de canviar d'idea, així que es proposaren que jo em fera aficionada a la lectura. Un estiu es dedicaren a donar-me llibres interessants per a la meua edat els quals jo havia de llegir i resumir.

I així és com vaig descobrir el món de la lectura. A partir d'eixe moment, sentia la necessitat de llegir tot el que queia a les meues mans: la lectura em pareixia interessant per ella mateixa, així jo podia crear mons diferents i viure en ells, i també podia imaginar-me els personatges.

Com era difícil comprar-me tants llibres, sempre podia anar a la biblioteca de l'institut o bé anar a una llibreria, seure'm en terra i mirar els llibres que més m'agradaven. Podia passar-me la vesprada sencera fullejant els llibres sense necessitat de comprar-los, sobretot si era un dia plujós de la tardor.

A mesura que m'he fet gran, he vist altres beneficis de la lectura, com la gran ajuda que suposa per a l'ortografia i l'ampliació del lèxic.

Cada any quan arriba el 23 d'abril, dia de sant Jordi, m'agrada anar a la Fira del Llibre, fullejar les novetats i comprar-me un llibre.

Saps qui era sant Jordi? Jo t'ho contaré que ho he llegit. A Capadòcia, hi havia un drac que atacava el regne. Morts de por, els habitants decidiren donar-li cada dia dos corders per satisfer la seua fam i que no atacara el poble. Però quan ja quasi no quedaven animals, es decidí donar-li una persona escollida per sorteig i un corder. La família que donava un membre era recompensada amb tot tipus de riqueses. Un dia va ser escollida la princesa per acompanyar el corder i de camí cap a la cova, la princesa es trobà amb el cavaller Jordi que matà el drac clavant-li la seua espasa. De la sang que va eixir del cos del monstre va nàixer una rosa roja que el cavaller li donà a la princesa. El rei oferí al cavaller totes les riqueses, però el cavaller les va repartir entre el poble. A més es va construir una església de la qual brollava aigua miraculosa que era capaç de curar malalts.

Saps com se celebra aquesta festa a Catalunya? L'enamorat regala a l'enamorada una rosa i ella li regala a ell un llibre recordant la mort de dos grans escriptors com Cervantes i Shakespeare. Així es potencia la compra de llibres almenys una vegada a l'any.

T'ha agradat la història? A mi sí em va agradar i com aquesta hi ha moltes més històries interessants que pots aprendre llegint llibres.

→ COMPRENSIÓ LECTORA

- I** Li agradava a la protagonista llegir llibres quan era menuda? Per què?
No li agradava llegir , pensava que era molt avorrit
- II** Quan va començar a canviar d'idea? Per què?
Quan va entrar a l' institut, perquè els professors de llengua i sa mare llibres interessants que havia de llegir i resumir
- III** Com aconseguia els llibres la protagonista?
De sa mare i els professors de llengua
- IV** On solia anar la protagonista el dia 23 d'abril? Què hi feia?
A la Fira del Llibre , fullejar les novetats i comprar un llibre
- V** Qui era sant Jordi?
Un cavaller que va salvar la princesa clavant-li l'espasa al drac
- VI** Com se celebra la festa de sant Jordi a Catalunya?
L'enamorat regala a l'enamorada una rosa i ella li regala a ell un llibre
la mort de dos grans escriptors com Cervantes i Shakespeare
- VII** Coneixies aquesta història? T'ha agradat? Per què?
Resposta oberta
- VIII** Sols visitar la Fira del Llibre? Compres molts llibres en un any? I la teua?
Resposta oberta
- IX** Com celebren al teu institut el Dia del Llibre?
Resposta oberta

→ EXPRESSIÓ ORAL

ELS ACUDITS

RECORDA

Un **acudit** és una sèrie de paraules curtes o una xicoteta història parlada o escrita amb finalitat còmica, irònica o burlesca.

La majoria dels acudits tenen dues parts: la introducció (per exemple, “Un home entra en un bar...”) i una gràcia, que unida a la introducció provoca una situació graciosa que fa riure l’audiència.

1 A continuació et presentem dos acudits, assenjala’n al primer les parts i explica als teus companys on es troba la gràcia. **Resposta oberta**

- a) És una dona que arriba a una consulta de cirurgia estètica i s’ho fa tot. Es fa líftings, el nas més xicotet, els llavis més molsuts. En acabar el metge diu:
- Bé, senyora, contenta amb el resultat? Vol alguna cosa més?
 - Doncs m’agradaria tindre els ulls més grans i expressius.
 - Cap problema. Infermera Montse, porte la factura.
- b) Tinc un gos tan ferotge que l’he hagut de portar a rehabilitació.
- I com ha anat?
 - Millor, ara almenys es posa el tovalló al coll abans de mossegar algú.

2 Ara és el teu torn, escriu dos acudits i conta’ls als teus companys: **Resposta oberta**

- a)
-
-
- b)
-
-

3 A veure si ets capaç de completar aquests acudits: Resposta oberta

- a) Què li diu un arbre a un altre arbre? Crec que ens han deixat
- b) -Què li diu un calb a un altre?
-No tens ni un
- c) Què li diu una pedra a una altra? La vida és
- d) -Què li diu el sucre a la llet?
-Quedem al

→ GRAMÀTICA

EL SUBJECTE

RECORDA

En tota oració podem diferenciar dues parts: subjecte i predicat.

El **subjecte** és la paraula o grup de paraules que realitzen l'acció del verb, dels quals parlem.

És un **sintagma nominal** compost per un **nucli** obligatori, que és el nom o un pronom, i un **determinant** i uns **complements** que són opcionals.

$$SN = (DET) + N + (CN)$$

Ex: Eixe cotxe gran és meravellós.

Det N CN

SN-SUBJECTE

1 Separa el grup del subjecte del grup del predicat en aquestes oracions:

- Jo tinc una germana.
- Els meus amics aniran demà d'excursió.
- Els conills són molt ràpids.
- Aquest bolígraf no funciona bé.
- Tres alumnes han arribat tard a classe.

RECORDA

Algunes vegades el subjecte no apareix explícit a l'oració, es tracta del que anomenem **subjecte omitit** o **elíptic**.

Ex: *Anirem de vesprada* (el subjecte omitit és nosaltres).

2 Identifica els subjectes d'aquestes oracions:

- a) No estic cansada.
- b) M'agrada el color roig.
- c) Tornaran en una setmana.
- d) Eixos xics no han comprat els colors.

SUBJECTE
a) JO
b) JO
c) ELLS / ELLES
d) EIXOS XICS

El subjecte ha de concordar en persona i nombre amb el verb del qual diu alguna cosa.

Ex: Ells compren al mercat.

3a	3a
Pl.	Pl.

3 Revisa la concordança entre el subjecte i el predicat:

- La xica vindran demà.
- La xica vindrà demà.
- Tu treballeu molt bé.
- Tu treballes molt bé.
- Nosaltres tinc tres germans.
- Nosaltres tenim tres germans.
- Ells estudia en la seua habitació.
- Ells estudien en la seua habitació.

4 Inventa cinc oracions i assenyala el subjecte de cadascuna d'elles: Resposta oberta

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

5 Escriu subjectes per aquests predicats: Resposta oberta

- tinc gana.
- estudiarem molt.
- anoten en la llibreta.
- escrius amb la mà esquerra.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

GÈNERES LITERARIS-POESIA

RECORDA

Una **poesia** és una composició literària escrita en vers. Les poesies o poemes estan dividides en **estrofes**, que són els conjunts de versos. Anomenem **vers** a cadascuna de les línies d'una estrofa que tenen un ritme.

★ 1 Mira aquesta poesia i contesta:

No sé si m'estimaves: t'estimava
i això era tot, i això era prou, i els dies
obraven per a mi racons tendríssims.

T'estimava amb les hores i amb el somni,
i et cantava, i passaves, i abril queia,
i et sabia ma carn meravellada.

Sí, t'estimava lentament i sorda.
Com s'estimen les coses marcescibles.
Com s'aprèn l'idioma de l'absència.

(Joan Fuster, *Criatura dolcíssima*)

- Quantes estrofes té? **Tres estrofes**
- Quants versos té? **Nou versos**
- De què parla la poesia? **D'una amada o persona que estimava**

RECORDA

Per a mesurar els versos hem de comptar les síl·labes fins a l'**última síl·laba tònica**. Algunes vegades els poetes utilitzen el que anomenem **sinalefa** que consisteix a pronunciar en una sola síl·laba dues vocals en contacte que pertanyen a paraules diferents.

Exemple: anava a costura: a-na-va a-cos-tu

Segons el nombre de síl·labes classifiquem els versos en **versos d'art major** si tenen nou o més síl·labes i **versos d'art menor** els que tenen fins a huit síl·labes.

★ 2 Ara has de comptar les síl·labes dels versos de la poesia anterior i dir si són d'art major o menor.

Déu síl·labes (decasíl·labs) / art major

La **rima** és la coincidència total o parcial de sons a final dels versos a partir de l'última síl·laba tònica. Existeixen dos tipus de rima:

- **rima consonant**: si rimen les vocals i les consonants.
- **rima assonant**: si a soles rimen les vocals.

3 Ara anem a treballar la rima d'aquesta poesia. Quin tipus de rima és?

Tot ho he perdut, lo nom i la riquesa
les corones de llor que he somniat:
me diu germà la rònega pobresa,
s'avergonyeix de mi la vanitat.

Rima consonant

Tirí per la finestra ma fortuna
veient millor fortuna esdevenir:
quan llançava les coses d'una a una,
les ales me sentia alleugerir.

Me vingué amb la pobresa la bonança;
perdent los béns, també en perdia el jou;
si de res jo sentia la recança,
me deia Déu: "De mi no en tindràs prou?"

(Jacint Verdaguer, *Pobresa*)

4 Observa la poesia que tens a continuació i després de comptar les síl·labes dels versos, assenyalas com són aquests versos i la seua rima:

Si una dolça feblesa m'escau,
jo diré com em plauen les roses;
si una dolça feblesa m'escau,
jo ho diria si goses no goses.

Versos de nou síl·labes
(enasíl·lats) // rima consonant

Com l'infant que ja sap que és petit
i se'n val amb ingènua malícia;
que ara em sento el voler arraulit,
pres tot ell d'un desig de carícia.

I seré una doneta només,
tota plena de planys i de noses,
i quan vingui l'amat amb son bes
li diré com em plauen les roses.

(Clementina Arderiu, *Cançó manyaga*)

→ ORTOGRAFIA

B / V

RECORDA

S'escriu B:

- Davant de les lletres L i R: *bleda, bloc, obligació, brúixola*.
- Davant les lletres M : *embotit, símbol, tromba*.
- Paraules de la mateixa família en què B alterna amb la P: *Cap-cabut, sap-sabut, caps-cabre*.
Excepció: *Circumval·lació, tramvia, triumviur*.

S'escriu V:

- Darrere de N : *canviar, convenir, invent*.
- Paraules de la mateixa família en què la V alterna amb la U: *Blau-blava, hereu-hereva, escriure-escriuiu*.
- En les desinències de l'imperfet indicatiu (1a Conjugació): (-ava, -aves, -ava, -àvem, -àveu, -aven) *cantava, cantàvem*.

1 Completa els espais amb B o V:

Ahir va augmentar el pas del tramvia a la ciutat de València.

Barcelona formava par de l'Antiga Corona d'Aragó.

L'habitació estava pintada per cada banda de blau.

L'avió d'aquella companyia era el símbol de la riquesa.

L'ambient de treball estava molt carregat per les proves que es feien.

2 Completa les paraules amb B o V:

Llavi	vernís	Navaixa	Cavall
Rebedor	Canvi	Advocat	Avorriment
Circumval·lació	Lloba	Sabó	Mòbil

3 Completa amb mb o nv:

Canvi	Combidar	envoltar	ambulant
enveja	Combustible	embolicar	envernissar

4 Escriu dos paraules amb B i altres dos amb V i fes una oració: Resposta oberta

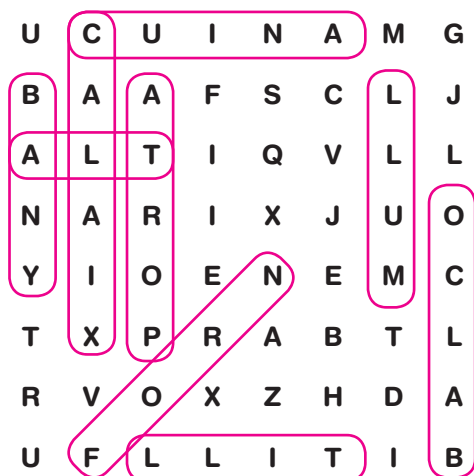
B:	
V:	
B:	
V:	

RECORDA

Ací teniu vocabulari relacionat amb la casa que us podrà ajudar a resoldre les activitats d'aquesta unitat:

casa	antena	balcó	barana	façana	finestra
lavabo	sabó	dormitori	llit	llençol	taula
garatge	jardí	paret	persiana	terrassa	escala
bany	banyera	coixí	tableta de nit	aixeta	calaix
teulada	vidres	xemeneia	porta	pany	habitacions
esponja	tovallola	cuina	nevera	forn	cadira
rebedor	penja-robes	paraigüer	passadís	sala d'estar	menjador
dutxa	vàter	armari	prestatge	cortines	llum

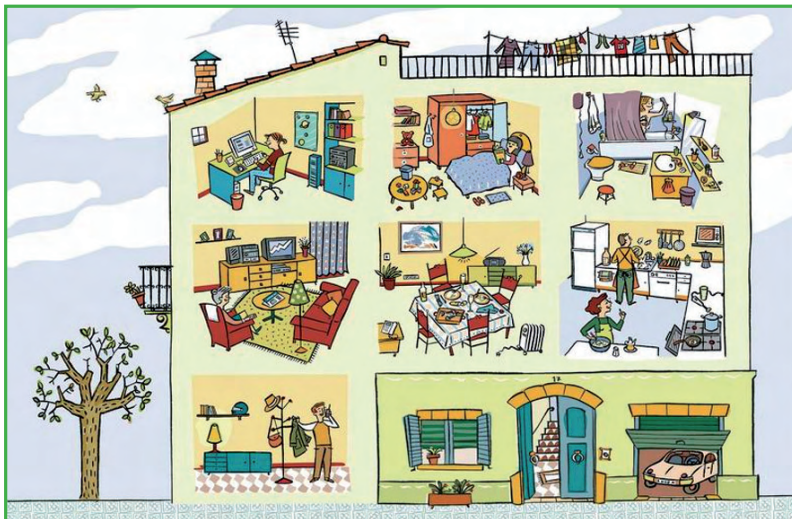
1 Busca en aquesta sopa de lletres huit de les paraules anteriors:

Cuina, bany, calaix, llum,
Balcó, forn, llit, porta

2 Completa aquestes oracions amb paraules del vocabulari:

- Cada matí quan m'alce vaig a la d**FALTA**
- Després baixe per les escales i desdejune en el menjador
- Quan acabe, agarre la jaqueta del penja-robes i el paraigües del paraigüer que estan al rebedor
- Per acabar, baixe les persianes, tire les cortines, apague els llums i me'n vaig a l'institut.

Reposta oberta

[illegible]

→ PROJECTE DE TREBALL

PLÀNOL

Dibuixa el plànol de la teua casa i intenta explicar als teus companys com és. Ací tens un exemple del plànol d'una casa. Reposta oberta

UNITAT 8

LES NOSTRES TRADICIONS

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **ELS COSTUMS D'UN POBLE, ALCOI**
- **A RESOLDRE ENDEVINALLES**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, EL PREDICAT**
- **A DIFERENCIAR EL GÈNERE NARRATIU**
- **LA CAL·LIGRAFIA DE LA G/J**
- **EL LÈXIC DE LES NOSTRES FESTES I TRADICIONS**
- **A FER UN TRÍPTIC D'UNA FESTA**

→ LECTURA

Avui em vaig a casa del meu amic Joan a passar uns dies al seu poble. Joan és el meu millor amic de classe i com que tenim vacances, m'ha dit si volia passar uns dies amb ell i la seua família. Alcoi és el poble del iaio del meu amic i on estan tots els seus oncles i cosins, i allí és on aniré.

El viatge el faig amb el cotxe de son pare i passem per uns llocs i uns pobles molt bonics com Cocentaina etc.... Per tal de descobrir aquestes comarques la mare de Joan, Mariola, que és molt simpàtica, em descriu com és aquesta comarca. Es tracta d'una comarca muntanyosa, que presenta diverses foies interiors, com la foia d'Alcoi, separades per diverses serralades com serra del Menejador amb el Carrascar de la Font Roja, la Mariola o la Carrasqueta. El clima per aquesta zona és mediterrani, tot i que més gelat que les comarques de la costa. Amb les explicacions el viatge no es fa tant pesat i en un tres i no res arribem a Alcoi. Al dia següent, després d'esmorzar, ens posem roba adequada i fem una excursió a la Font Roja, on gaudim de la natura. El cim

està a mil tres-cents cinquanta-sis metres d'altitud i el iaio de Joan ens ensenya que també hi ha sàlvia, argilaga i farigola, plantes silvestres. Però, el més emocionant arriba a l'endemà, quan assistim a la desfilada de moros i cristians; que són les festes més importants de la població. Mireia, la cosina de Joan, que forma part, com tota la família, de la filà dels Verds del bàndol moro, m'explica les festes. Aquestes consisteixen en una cercavila que conta com en la Batalla d'Alcoi, produïda en 1276 a les portes de la ciutat, es van enfrontar els habitants d'Alcoi i dos-cents cavallers, que va dur el rei Pere, amb les tropes del cabdill musulmà Al-Azraq. Conta la tradició que en el moment clau de la batalla va aparéixer la figura de Sant Jordi, a lloms d'un cavall sobre les muralles de la ciutat, i que la seua figura va decidir el resultat de la Batalla. Des d'aleshores se celebra amb la trilogia de moros i cristians.

El primer dia és el dels músics on tots anàrem a escoltar les bandes de música i gaudir de les desfilades. El segon dia de festa Joan i jo desfilàrem en l'entrada de moros i cristians, disfressats com a patges de la filada dels Verds. Ens ho passàrem molt bé, però ens cansàrem molt ja que estiguérem quatre hores drets.

Per últim, el dia de l'alardo estiguérem en la reraguarda escoltant com el pare de Joan i la filada disparava els trabucs i arcabussos. Per la nit i com a fi de festa vam assistir al sopar de la filada i la revetla que van fer, on coneguérem unes xiques.

Estic impacient per veure't i contar-te més coses.

➔ COMPENSIÓ LECTORA

-
- A map of the Valencian Community in Spain, divided into its constituent provinces and comarcas. The map uses various colors to distinguish between regions. Provinces shown include Castellón, Valencia, and Alicante. Comarcas labeled include Els Ports, El Baix Maestrat, L'Alcalatén, L'Alt Maestrat, El Racó d'Ademús, La Plana Alta, Els Columbrets, La Plana Baixa, El Camp de Morvedre, El Camp de Túria, L'Horta, De València, La Ribera Alta, La Ribera Baixa, La Safor, El Comtat, La Marina Alta, La Marina Baixa, El Camp d'Alicant, L'Alt Vinalopó, Les Valls del Vinalopó, El Vinalopó Mitjà, El Baix Vinalopó, Nova Tabarca, El Baix Segura, La Foia de Bunyol, La Vall de Utiel, La Vall de Cocentins, La Canal de Navarres, La Costera, and La Vall d'Aldai. A small red dot indicates the location of Sagunto.

→ EXPRESSIÓ ORAL

LES ENDEVINALLES

RECORDA

Les **endevinalles** són uns textos orals informals on s'exposen unes frases que són la definició d'una paraula. Les característiques són:

- Ús de comparacions, exemple: *més alt que un pi*.
- Ús de metàfores, exemple: *camp llaurat* (cabell ben pentinat).
- Significats figurats, exemple: *groc i no és malalt*.

1 **Identifica a què és refereixen aquestes endevinalles:**

A Una senyora va al mercat amb la cua verda i el vestit morat.

ALBERGINA

B Jo sóc filla de muntanya i vinc al món quan ve el fred. I en posar-me al foc no t'estranyes.

LLENYA

C Una capseta blanca que s'obri i no es tanca.

FALTA

D És petit com una nou, porta banyes i no és bou, no té peus, però és mou.

CARAGOL

E Vegem si sabries dir: quin és l' animal marí que comença amb la primera nota i acaba donant la fi?

DOFÍ

F Un llençol apedaçat que punta d' agulla no hi ha tocat.

SELF

RECORDA

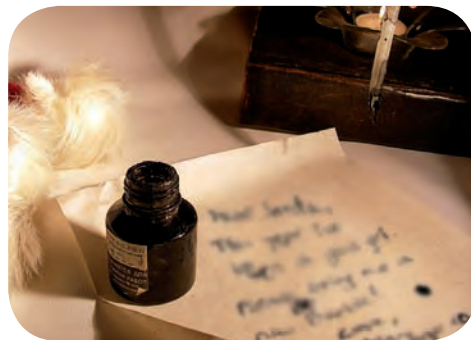
Els **embarbussaments** són textos orals breus on es produeix la reproducció de sons iguals, amb significats diferents, o de pronúncia similar.

2 **Mira de pronunciar aquests embarbussaments: Resposta oberta.**

- En cap cap cap el que cap en aquest cap.
- Visc al bosc i busco vesc i visc del vesc que busque al bosc.
- Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat. Si el jutjat es despengés, es menjaria el setze fetges dels setze jutges que l'han jutjat.
- Plou poc, però per al poc que plou, plou prou.

3 Completa aquestes endevinalles segons quin és el resultat. Resposta oberta.

Sol anar amb els que van
i els obliga a el puny.
(la maleta)

..... com la mà
..... com la neu
parla sense,
camina sense
(La carta)

Una processó
de negres
que fan el seu
sense remor.
(Les formigues)

Llarg i
sempre i la mar l'està
esperant.
(El riu)

Cap ha fet tan ben
..... un arca tan petiteta.
(La neu)

→ GRAMÀTICA

PREDICAT

RECORDA

El **predicat** és una part de l'oració formada per una o més paraules on la més important és el **verb**. Pel que fa al verb aquest pot ser de dos tipus: copulatiu i no copulatiu.

Així els **copulatius** són: **SER, ESTAR, SEMBLAR O PARÉIXER** i formen el **Predicat Nominal**.

Els **no copulatius**, la resta de verbs, formen el **Predicat Verbal**.

Exemple:

Miquel és el meu mestre de matemàtiques. (Verb Copulatiu / Predicat Nominal)

El policia té una feina molt important. (Verb no Copulatiu / Predicat Verbal)

1 Subratlla el Predicat i el Verb d'aquestes oracions:

- Ella **fa** les torrades molt bones.
- Mireia **no vindrà** a la festa de disfresses.
- Ma mare **semblava** cansada ahir.
- Aquest estiu **he estat** a França molt content.

2 Analitza el tipus de predicat d'aquestes oracions:

- El meu amic ha estudiat a Castelló informàtica.
Predcat verbal
- La meua germana estava molt atenta a classe.
Predicat nominal
- El president de l'equip ha demanat més esforç als jugadors.
Predcat verbal
- El meu germà serà el proper alcalde de la ciutat.
Predicat nominal

Els **Predicats Nominals** tenen un complement que s'anomena Atribut. Aquest normalment és un adjectiu o una paraula que fa aquesta funció.

Exemple:

El meu amic està content. (Atribut, Adjectiu)

La ministra estava molt disgustada. (Atribut, Sintagma adjectival)

3 Assenyala el complement atribut d'aquestes oracions:

- L'amic del meu germà semblava sorprés per la resposta d'ella.
- L'entrenador del meu equip era molt alt.
- La policia del meu poble està preparada per a qualsevol cosa.
- Aquell ordinador pareixia el millor de tots.

4 Completa aquests subjectes amb predicats nominals i verbals:

SUBJECTES	PREDICATS
Els bombers de Paterna	Resposta oberta.
Aquell cotxe	Resposta oberta.
Sergi	Resposta oberta.
La mestra del meu amic	Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

NARRATIVA

RECORDA

El **conte** és una narració breu d'un fets reals, ficticis, llegendaris amb una finalitat d'entreteniment o d'ensenyament.

- 1 En aquest apartat hauràs de pensar en la realització d'un conte. Ací tens una fitxa que et pot servir de complement: **Resposta oberta.**

TÍTOL:

PERSONATGES

PRINCIPALS:

SECUNDARIS:

LLOCS ON TRASCORRE L'ACCIÓ:

ÈPOCA O TEMPS EN QUÈ TRASCORRE L'ACCIÓ:

ANTAGONISTA:

RECORDA

L'estructura dels contes és:

- **Situació inicial:** on s'exposa la situació amb personatges, llocs, etc.
- **Plantejament:** es presenta la situació que donarà pas a les accions.
- **Desenvolupament:** apareixen els fets principals i el conflicte.
- **Desenllaç:** se soluciona el conflicte plantejat i es fa la conclusió moralitzadora.

- 2 Planifica l'argument de la teua rondalla i escriu-ho en aquest apartat.
Resposta oberta.

Situació inicial

.....

Plantejament.. ..

.....

Desenvolupament

.....

.....

Això era que diu
Hi havia una vegada
Tems era tems
A la ric a la ruc...
Conte contat, conte acabat

.....

.....

.....

.....

Desenllaç.....

.....

.....

.....

.....

3 Ordena les parts de l'argument del conte Caputxeta Roja i escriu altre final:

a) Iaia, quins ulls més grans tens. Per veure't millor. Iaia, quines orelles més grans tens. Per escoltar-te millor. Iaia, quins braços més grans tens. Per abraçar-te millor. Iaia, quines dents més grans tens. Són per menjar-te millor. Tercera
b) Hi havia una vegada una xiqueta que es deia Caputxeta roja, perquè la seua iaia li havia fet una capa roja. Un dia sa mare li va dir que anara a portar una cistella a la seua iaia, ja que estava malalta. Primera
c) La iaia donà gràcies al llenyater per ajudar. Caputxeta roja s'acomiadà de la seua iaia i li donà un bes, el llenyater la dugué a casa. I des d'aleshores, Caputxeta creua el bosc de pressa i sense parlar amb cap llop. Quarta
d) Caputxeta s'endinsà al bosc i el llop s'hi abocà i li va preguntar on anava. Aquesta li va dir que a casa de la iaia i el llop li va preguntar on vivia la iaia. Així que el llop pensà menjar tant la iaia com Caputxeta. Segona

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ ORTOGRAFIA

G/J

RECORDA

G: s'escriuen amb *g* les paraules en què la *g* va davant de *e/i*. Exemples: *girafa*, *general*.

J: s'escriuen amb *j* les paraules en què aquesta va davant de *a/o/u*. Exemples: *jaqueta*, *jota*, *jubilació*.

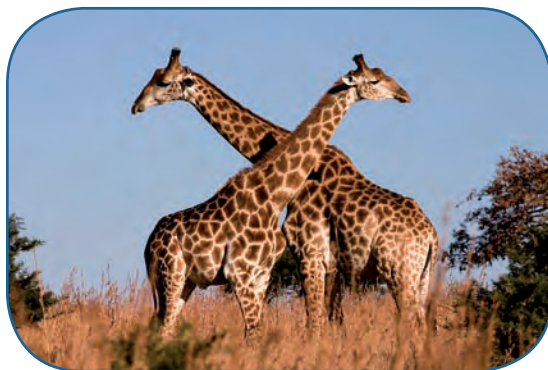
Excepció: s'escriu *j*:

- Davant dels grups *-ect-*, *-ecc-*: *injecció*, *adjectiu*.
- En alguns noms propis: *Jesús*, *Jeremies*.
- En algunes paraules per raons etimològiques: *majestat*, *jeroglífic*.

1 Escriu G / J segons corresponga:

- Genoveva és una famosa enginyera projectista.
- Al geroglífic egipci hi havia unes girafes majestuoses.
- El teu cosí germà és un subjecte d'allò més abjecte.
- Jeroni duia un jersei que havia comprat a les rebaixes de Jerusalem.
- Em pareix just que compres el penjoll a la teua novia jove.
- Ahir vam menjar bajoques al forn a cas del metge.

RECORDA

DÍGRAF TJ: s'escriu davant de les vocals *a*, *o* *u*. Exemple: *allotjar*, *sutja*.

DÍGRAF TG: s'escriu en paraules acabades en *-atge*: Exemple: *ameratge*.

s'escriu en paraules acabades en *-etge*: Exemple: *metge*.

s'escriu en paraules com: *col·lotge*, *rellotge*, *sutge*.

2 Completa amb TG/TJ:

Mitjana	Platja	Llinatge	Viatgers
Rellotge	Missatge	Metge	Allotjar
Rotge	Pitjor	Fetge	Mitja

3 Escriu el plural d'aquestes paraules, però fixa't en els canvis ortogràfics:

Platja: platges

Taronja: taronges

Viatge: viatges

Missatge: missatges

Metge: metges /metgesses

Esponja: esponges

Jutge: jutges/jutgesses

Passeig: passejos

Garatge: garatges

4 En aquesta sopa de lletres hi ha sis paraules amb *g*, *j*, o amb els dígrafs *tg*, *tj*:

E	T	U	M	J	U	T	G	E	I	L
N	G	I	O	E	A	G	T	V	B	A
G	B	M	F	S	F	P	P	L	P	A
I	N	E	D	A	I	L	O	M	R	G
N	O	T	C	D	O	A	R	J	O	I
Y	U	G	U	R	A	T	E	F	O	L
E	P	E	P	U	C	J	E	H	U	T
R	E	B	U	T	J	A	R	A	E	R

5 Escriu oracions on apareguen paraules amb *G*, *J*, *TG*, *TJ*:

G	Resposta oberta.
J	Resposta oberta.
TJ	Resposta oberta.
TG	Resposta oberta.
J	Resposta oberta.
G	Resposta oberta.

FESTES | TRADICIONS

FITXA DE VOCABULARI

desfilada de moros i cristians
banda
arcabús

comparsa
timbals
revetla

capità
clavari
cercavila

focs artificials
trobada

filada
carrossa

rua
patge

1 **Escriu una oració amb les següents paraules:**

Carcassa	Resposta oberta.
Desfilada	Resposta oberta.
Capità	Resposta oberta.
Patges	Resposta oberta.
Passacarrer	Resposta oberta.

2 **Fes la descripció d'aquesta imatge:**

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

3 **Busca set paraules relacionades amb la festa en aquest encreuat i fes tres oracions:**

E	M	F	E	L	I	U	I	C	M	U
C	A	V	A	L	C	A	D	A	E	T
F	S	C	P	S	S	E	T	G	E	M
V	C	L	O	B	A	N	D	A	S	F
C	L	A	H	A	B	I	T	A	C	I
U	E	V	O	F	E	S	T	E	R	S
I	T	A	E	R	T	E	N	I	R	S
O	A	R	F	I	L	A	D	A	M	L
P	D	I	S	T	E	U	G	H	I	J
P	A	S	S	A	C	A	R	R	E	R

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ PROJECTE DE TREBALL

LA MEUA FESTA

Fes un tríptic, amb una cartolina de color, on expliques els diferents actes d'una de les festes més típiques de la teua ciutat o de la teua comarca.

Resposta oberta.

NOM DE LA FESTA:

DATA DE CELEBRACIÓ:

ACTES DE LA FESTA:

GASTRONOMIA TÍPICA:

IMATGES:

UNITAT 9

QUÈ MENGEM?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **COM MENJAR DE MANERA SALUDABLE**
- **LA CONVERSA FORMAL**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, A DIFERENCIAR CD/CI**
- **A FER UNA ENTREVISTA ESCRITA**
- **LA CAL·LIGRAFIA DE LA ESSA SORDA I SONORA**
- **EL LÈXIC DELS ALIMENTS**
- **A ESCRIURE UNA RECEPTA AL PROJECTE DE TREBALL**

→ LECTURA

Els dimarts i els dijous tenim entrenament de bàsquet. A mi m'agrada molt perquè jugue amb els meus amics i m'ho passe molt bé. Eixos dies arribe a casa i em menge un bou, però ma mare sempre em diu que he de respectar totes les menjades del dia. Em diu açò, perquè jo mai vull berenar i, clar, ma mare sempre està renyint-me. El berenar, segons el meu entrenador, ha de ser un iogurt i una peça de fruita, ja que durant l'exercici físic utilitzem moltes energies per l'esforç que es realitza.

Durant aquest mes d'abril i maig és molt important que tots estem en bona forma, ja que s'acosta la fi de la temporada i el meu equip està a punt de jugar la copa. Aquesta copa la juguen els millors equips de València, Castelló i Alacant que representaran la nostra Comunitat en la gran competició estatal del més de juny a Barcelona. Per aquest motiu, el Pere ens exigeix que portem una dieta molt equilibrada i que no ens saltem cap menjada del dia. Així, ens ha donat un paper on posa quin tipus d'alimentació és la millor i les coses que hem d'evitar. El que pitjor duc són les llepolies, ja que m'agraden molt i no puc menjar-ne com abans; també estic obligat a menjar moltes verdures, ja que ens donen molta força i a mi no m'agraden gens.

La dieta que ens ha posat l'entrenador està classificada en les quatre menjades més importants del dia. El desdèjuni ha de tindre un got de llet, cereals o torrada de pa i suc de qualsevol fruita (jo trie la taronja, perquè el meu oncle té un camp a prop de casa i ens les porta acabades de collir de l'arbre).

L'esmorzar, que jo abans no feia, ara és molt important, per la qual cosa ma mare em prepara un entrepà amb companatge. Per al dinar, segons el dia de la setmana primer serà pasta (macarrons, espaguetis) o llegums (llentilles, arròs); com a segon plat, carn de pollastre o de cavall i per acabar una peça de fruita o iogurt. Al berenar segons hages fet al dinar iogurt o fruita. Per últim, el sopar seran ous, una amanida i altra vegada carn, amb la peça de fruita.

La primera setmana em va resultar molt fastigós, però ara ja m'estic adaptant a la nova dieta, a més a més el Pere ens ha dit que els cap de setmana podem botar-nos-la un poc, menjant alguna hamburguesa amb tomata.

En fi, que tot siga per aconseguir el propòsit de jugar la copa. Ja et contaré en la propera carta com ens ha anat. Adéu.

→ COMPRENSIÓ LECTORA

I Quin esport practica el nostre protagonista i quins dies el fa?

Bàsquet // dimarts i dijous

II Com es diu l'entrenador del nostre protagonista?

Pere

III Quins mesos són els que han de tindre millor forma i per què?

Abril i maig

IV En quina ciutat es jugarà la competició estatal?

Barcelona

V Què és el que prohibeix menjar l'entrenador al nostre protagonista?

Llepolies

VI Com s'anomenen les quatre menjades més importants del dia?

Desdejuni, esmorzar, dinar, berenar i sopar

VII Digues què menges tu en una d'aquestes menjades?

Resposta oberta.

IX Quin sabor de suc li agrada al nostre protagonista i per què?

Suc de taronja / el meu oncle té un camp a prop de casa i ens les porta acabades de collir de l'arbre.

X Escriu el nom de cinc fruites que t'agraden.

Resposta oberta.

XI Digues quins són els teus plats preferits.

Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ORAL

LA CONVERSA FORMAL I

RECORDA

La **conversa formal** és un intercanvi d'informació de caràcter formal, entre dues o més persones que no es coneixen. Exemple: *conversa amb una persona major, conversa amb un representant de la teua ciutat* etc.

Les característiques més destacades són:

- Parlar de vosté, mostrant respecte.
- No interrompre.
- No emprar mots crossa, expressions molt habituals i reiteratives.
- No repetir els mateixos conceptes o idees.

1 Imagina que ets l'encarregat d'un gran magatzem i has de fer una entrevista de treball. Prepara i escriu quines preguntes hi faries:

• Resposta oberta.

-
-
-
-
-
-
-
-

CONCLUSIÓ:

-
-

2 Heu de seleccionar el delegat/da de classe, indica les idees que exposaries als teus companys per convèncer-los:

• Resposta oberta.

-
-
-
-

→ GRAMÀTICA

COMPLEMENT DIRECTE/INDIRECTE

RECORDA

El **Predicat** és una part de l'oració que està formada pel verb com element més important. Però, pot tindre altres paraules o sintagmes que complementen el verb.

Exemple:

Jo menge. (predicat, amb un verb sols)

Jo menge molt al restaurant. (predicat format per dos complements)

★ 1 Subratlla el **Subjecte** i el **Predicat** d'aquestes oracions:

El meu amic llig un llibre molt curt.

Ahir van emetre una pel·lícula molt interessant.

Al poble del meu veí viu un gran actor de cinema.

Sergi ha dut els exercicis molt nets.

RECORDA

El **Complement Directe** és aquell que rep la informació expressada pel verb. Preguntem al verb **QUÈ?**

Exemple: - Ell compra tres bolígrafs - He escoltat la música

El **Complement Indirecte** és aquell que diu per a qui està adreçada la informació. Sempre va introduït per les preposicions A o PER A. Preguntem al verb **A QUI? PER A QUI?**

Exemple: - Miquel ha comprat flors a ella - Ell duia això per a nosaltres

★ 2 Identifica el **Complement directe** i l'**indirecte** d'aquestes oracions:

L'alcalde ha anunciat **nous impostos** per als ciutadans.

Al poble del meu germà feren **un poliesportiu** als xiquets.

Porta **les cadires** als nostres amics ràpidament!

El cuiner farà **un sopar** per a tots amb tomaques i albergínies.

★ 3 Completa aquestes oracions amb complements directes i indirectes:

El professor va dictar **Resposta oberta**.

L'entrenador explicava **Resposta oberta**.

El presentador de la ràdio ha anunciat **Resposta oberta**.

Joan porta **Resposta oberta**.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

L'ENTREVISTA

RECORDA

L'**entrevista** consisteix a contestar a unes preguntes per conèixer aspectes personals, d'experiència, idees, opinions o interessos de la persona o persones entrevistades.

Parts de l'entrevista:

- **Presentació**: informació resumida sobre la persona entrevistada amb dades biogràfiques i professionals.
- **Cos de l'entrevista**: conjunt de preguntes i respostes ordenades amb coherència.
- **Tancament o conclusió**: final de l'entrevista i acomiadament.

- ★ **1** Escriu quines preguntes faries a un personatge destacat o famós, que vols conèixer:
Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ★ **2** Prepara les preguntes que faries al teu company per saber el que més li agrada:
Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ ORTOGRAFIA

ESSA SONORA / SORDA

RECORDA

El fonema alveolar fricatiu pot ser sonor o sord.

El sord es representa amb les grafies s, ss, c, ç.

El sonor es representa amb les grafies z i s.

La **grafia z** que s'escriu: Principi de mot. Exemple: *zebra, zinc*.

Entre consonant i vocal. Exemple: *donzella, esmorzar*.

La **grafia s** s'escriu entre vocals: *bellesa, cosa, casa*.

1 ✨ Escriu el fonema alveolar fricatiu sonor, en els espais buits:

Vellesa
usos

zona
Rapidesa

zero
Pinzell

Aranzelari
Alzira

Revisió
Casino

2 ✨ Completa amb el fonema alveolar fricatiu sonor i fes una oració:

Anàlisi	• Resposta oberta.
Colze	• Resposta oberta.
Països	• Resposta oberta.
Trànsit	• Resposta oberta.
Desembre	• Resposta oberta.

RECORDA

El fonema alveolar fricatiu sord es representa amb:

La **grafia s** que s'escriu: Principi de mot. Exemple: *salut, selva*.

Entre consonant i vocal, vocal i consonant. Exemple: *ansa, aspecte*.

A la fi de mot: *gos, pis*.

Després d'alguns prefixos com: *a- asil·làbic, anti- antisocial, contra- contrasenya*.

La **grafia ss** s'escriu entre vocals: *rapidíssim, agressió*.

La **grafia c** s'escriu davant de les vocals e, i: *ceba, agència, ciri, bicicleta*.

La **grafia ç** s'escriu davant de les vocals a, o, u: *cançó, peça, vençut*.

amb els sufixos *-ança, -ença*: *assegurança, dolença*.

a final de paraula: *feliç*.

3 ✨ Completa la graella amb la forma del singular o plural:

SINGULAR	PLURAL
Raça	racés
plaça	places
Força	forces
adreça	adresces

SINGULAR	PLURAL
balança	balances
vençut	vençudes
aparença	aparences
fiança	fiances

Dupliquen la grafia **ss** per a la formació de professions, oficis, títols menys marquès-marquesa i príncep-princesa.

4 Escriu el femení dels següents mots:

metge: metgessa

jutge: jutgessa

poeta: poetesa

alcalde: alcaldessa

marquès: marquesa

duc: duquesa

xinés: xinesa

príncep: princesa

consol: consolesa

5 Escriu les següents paraules amb essa sorda i essa sonora:

lliçó

agressió

certificat

esperança

emissora

missatge

confesar

mescla

centre

pòlissa

situació

russos

calçat

amenacem

Desembre

6 Escriu la paraula correcta en aquestes oracions:

Pressa/presa Mai no té **pressa** per arribar a casa.

L'havien fet **presa** al creuar la frontera.

Caçat / casat Aquest matí s'ha **casat** el meu amic a València.

Joan ha **caçat** tres porcs senglars al bosc de la Serra Calderona.

Peça / pesa Aquest armari **pesa** setze quilograms i és difícil de col·locar.

Al trencaclosques li manca una **peça** i no puc fer-lo.

7 Completa aquest text amb les grafies de la essa sonora i sorda:

Ella **esperava** la tornada de Joan des de darrere d'una finestra. Des d'allí, l'edifici encristallat de la redacció del periòdic **mostrava** una perspectiva molt interessant. Així que s'ho agafà amb una dosi de tranquil·litat i **menyspreu**, ja que estava **immers** en un estat d'ànim poc **receptiu** com a conseqüència de les poques eixides **professionals**.

Però, **sabia** que era la **seua** única oportunitat, i havia de tindre **confiança**.

8 Escriu una oració amb cadascuna de les grafies del fonema alveolar fricatiu:

GRAFIES	ORACIONS
S	Resposta oberta.
Z	Resposta oberta.
SS	Resposta oberta.
C	Resposta oberta.
Ç	Resposta oberta.

- 1** Agrupa els següents hipònims segons els hiperònims a què pertanyen i pots afegir-hi algun més:

Arròs, truita, paella, pala, cullera, forqueta, ganivet, amanida, alls, creïlles, cansalada, cassola, vi, cervesa, refresc, espàrrecs, sal, oli, safata, plat, torcamans, tonyina, carn de cavall, vedella, pernil, aigua, rap, lluç, tomata, flam, taronja, pera, poma, meló, plàtan, albercoc, bresquilla, llonganissa, botifarra, xoriço

Atifells	paella, pala, cullera, forqueta, ganivet, cassola, safata, plat, torcamans,
Ingredients	Arròs, alls, creïlles, cansalada, espàrrecs, sal, oli, carn de cavall, tomata
Begudes	Vi, cervesa, refresc, aigua,
Menjars	Truita, paella, amanida, pernil, vedella, rap, lluç, flam, llonganissa, botifarra, xoriço,
Postres	Taronja, pera, poma, meló, plàtan, albercoc, bresquilla,

- 2** Col·loca els aliments de la llista en les diferents menjades:

Pa, galetes, llet, xocolata, companatge, arròs, fideus, carn, hamburguesa, ous, entrepà, suc, torrades, mantega, melmelada, costelles, creïlles fregides, rosquilletes, sandvitx, macarrons, fruita, pernil, pernil dolç, amanida, embotit, formatge, iogurts, natilles

DINAR pa, macarrons arròs, amanida, fideus, carn, formatge, hamburguesa, ous, embotit, entrepà, costelles, creïlles fregides	ESMORZAR companatges, suc rosquilletes, sandvitx, iogurt, fruita pernil/ pernil dolç, embotit, formatge, natilles	SOPAR comapanatge, carn, hamburguesa, ous, formatge, entrepà, costelles, creïlles fregides, fruita, amanida, embotit
DESDEJUNAR galetes, llet, xocolata, suc, torrades, mantega, melmelada, iogurt	BERENAR xocolata, comapanatge, entrepà, iogurt, rosquilletes sandvitx, fruita, pernil / pernil dolç, formatge, natilles	

3

Elaboreu la carta del vostre restaurant. Ací teniu la graella per completar:

Resposta oberta.

ENTRANTS:

CARN:

PEIX:

BEGUDA:

POSTRES / FRUITA:

DOLÇ:

➔ PROJECTE DE TREBALL

A CUINAR

Escriu la recepta d'un menjar típic de ta casa, ciutat, comarca, província o país:

INGREDIENTS:

- Resposta oberta.

-
-
-
-
-

ELABORACIÓ:

- Resposta oberta.

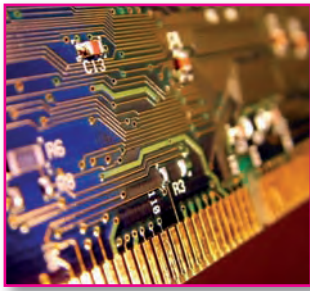
-
-
-
-
-
-
-
-
-

UNITAT 10

LES NOVES TECNOLOGIES

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **MÉS COSES DE L'ORDINADOR**
- **A EXPRESSAR-TE ORALMENT**
- **A L'APARTAT DE GRAMÀTICA, EL
COMPLEMENT CIRCUMSTANCIAL (CI)**
- **LA REALITZACIÓ D'UN TEXT ARGUMENTATIU**
- **LA CAL·LIGRAFIA DE LA R/RR/H**
- **EL LÈXIC DE LA INFORMÀTICA**
- **A REALITZAR UN BLOC**

→ LECTURA

L'ordinador és una màquina imprescindible en l'actualitat per a la nostra societat. Amb aquesta es fan tot tipus de feines, tant personals com empresarials.

Una de les funcions més destacades és la d'ordenar, classificar dades i realitzar operacions amb una rapidesa molt gran. Les parts més destacades i diferenciades són: el hardware, la part física de l'ordinador i el software que són els programes que s'empren. La paraula ordinador té el seu origen del francès “**ordinateur**”. La seua evolució ha sigut molt ràpida i espectacular. Així no entenem cap feina sense una presentació feta en l'ordinador, ja siga amb paper o de forma electrònica.

Però, l'aparició de l'ordinador ha provocat també una sèrie de necessitats i a la vegada inconvenients per a l'home actual que caldrà destacar.

En aquest fragment, analitzarem els avantatges d'utilitzar l'ordinador tant des d'un punt de vista professional com personal.

El primer argument, favorable en la defensa de l'ordinador, serà la immediatesa a l'hora de realitzar qualsevol tasca. L'escriptura d'una carta, la presentació d'un treball es fan més ràpids. En el treball, en un negoci, on l'eficiència és tan important, és clau la velocitat de realització.

Altres dels arguments consisteixen en la capacitat d'organització de les dades. D'aquesta manera, podem emmagatzemar gran quantitat d'informació, organitzada i en el mínim dels espais. En l'àmbit de l'empresa, l'ordre i l'espai que aquest ocupa és clau per triomfar en qualsevol negoci.

Però, els arguments més destacats del tot són, sense cap dubte, les possibilitats que ens ha oferit el desenvolupament d'aquest invent. M'estic referint a la relació entre les persones mitjançant internet. La connexió entre les persones ha sofert un gran canvi gràcies a l'ordinador i internet, que han apropat a la humanitat d'una manera on tots els llocs han quedat reduïts a un clic i no res.

Aleshores, tant la informació de notícies, com les comunicacions interpersonals han patit una metamorfosi tan grans que avui en dia no entenem que encara hi haja gent sense correu electrònic, internet o, el més greu de tot, sense ordinador.

La manca d'un ordinador o més d'un a casa denota certa ignorància o és propi de països subdesenvolupats.

En contraposició a aquests arguments positius també hi haurà d'altres negatius com....

→ COMPRENSIÓ LECTORA

- I** La paraula ordinador de quina llengua prové? Saps altres paraules sinònimes d'ordinador?

Del francès // computadora, pc, portàtil, notebook

- II** Quines són les parts de l'ordinador? Explica'n una, i posa exemples.

El hardware , la part física de l'ordinador i el software que són els programes que s'empren

- III** Tens ordinador a casa? Podries dir quins elements el formen?

Resposta Oberta.

- IV** Quin és el primer argument del text? Hi estàs a favor o en contra' teua resposta.

La immediatesa a l'hora de realitzar qualsevol tasca.

Resposta oberta.

- V** Quin és el segon argument del text? Hi estàs a favor o en contra? Justifica la teua resposta.

Capacitat d'organització de les dades.

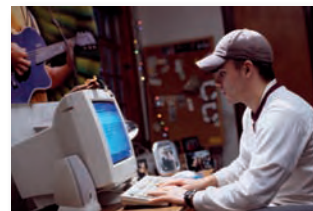
Resposta oberta.

- VI** Tens internet a casa? Quin ús li dones tu i els teus familiars?

Resposta oberta.

- VII** Escriu un inconvenient respecte de l'ordinador.

Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ORAL

LA CONVERSA FORMAL II

RECORDA

La **conversa formal** també té altres manifestacions als mitjans de comunicació. Tant la **televisió** com la ràdio empenen o han d'emprar una expressió formal.

La **ràdio** és el mitjà on la interacció entre emissor i receptor mitjançant el **llenguatge** és més destacada que a la televisió.

- ★ Indica diferents gèneres radiofònics o tipus de programes que has escoltat a la ràdio i compara'ls amb els teus companys:

Resposta oberta.

.....

RECORDA

La **conversa** que es produeix en un programa de ràdio està marcada per un guió que n'estableix l'ordre i l'estructuració. Aquest guió contindrà els següents apartats:

- Títol del programa
- Sintopies tant del programa com de les seccions
- Ordre d'aparició dels interlocutors
- Temàtica a tractar

CONSELL DICCIÓ / PRONUNCIACIÓ

- Estigues tranquil i segueix el guió.
- Cuida la pronunciació.
- Canvia l'entonació segons la notícia

EXEMPLE: GUIÓ PROGRAMA RADIOFÒNIC:

- **Títol:** ELS ESPORTS A MIGDIA
- **Sintopia:** *We are de champions* de Queen.
- **Temàtica:** la lliga de futbol, primera, Bàsquet i Curses Populars.
- **Presentador:** sempre primer, col·laboradors sols quan pregunta el presentador.
- **Conversa:** diàleg entre els interlocutors.

- ★ Ara vosaltres sereu uns periodistes i haureu de confeccionar el guió d'un programa de ràdio. Tria entre Noticiari / Esportiu / Entrevistes. Després llig-lo a classe i compara amb el que han fet els teus companys. Resposta oberta.

GUIÓ PROGRAMA RADIOFÒNIC

Títol:

Sintopia:

Temàtica:

Conversa:

.....

.....

RECORDA

El **complement circumstancial (CC)** indica les circumstàncies de lloc, temps, manera ... en què es produeix l'acció del verb.

Ex: Demà anirem al teatre
CC CC

★ Busca els complements circumstancials en aquestes oracions:

- He acompanyat el meu germà al centre comercial.
- Jo vaig anar ahir d'excursió amb els companys.
- El professor ha explicat molt bé la lliçó.
- Els meus amics han quedat demà a la platja.
- Ha fet els deures perfectament.

RECORDA

La majoria de complements circumstancials els podem classificar en:

de lloc: indica on es produeix l'acció del verb (on?). Ex: Anirem **a la platja**.

de temps: indica quan es produeix l'acció (quan?). Ex: Vindrem **demà**.

de manera: indica com es produeix l'acció (com?). Ex: Ha treballat **bé**.

de quantitat: indica la quantitat del que ens indica el verb (quant?). Ex: Parla **molt**.

de companyia: assenyalava amb qui el subjecte realitzarà l'acció del verb (amb qui?). Ex: Aniré amb **els amics**.

d'instrument: indica amb quines coses es realitzarà l'acció del verb (amb què?). Ex: Clavaré el quadre **amb el martell**.

★ Classifica els complements circumstancials de la activitat 1 segons el quadre anterior:

- a) cc.Lloc: al centre comercial
- b) CC.Temps: ahir
- c) CC. Mode: molt bé
- d) CC.Temps: demà // CC. Lloc: a la platja
- e) CC. Manera: perfectament

El complement circumstancial pot estar format per:

- **un adverb**: Treballa fenomenal.
- **un sintagma nominal**: Ha treballat tota la setmana.
- **un sintagma preposicional**: Compra en eixe supermercat.

3 Completa les oracions amb un complement circumstancial: Resposta oberta.

- El meu germà no ha anat
- Estudiaré
- Juga
- Sempre has treballat
- Ahir vaig menjar
- El meu germà portava

4 Indica de quin tipus són els complements circumstancials que has inventat a l'activitat anterior: Resposta oberta.

- a)
- b)
- c)
- d)

5 Ara inventa tu set oracions en les quals utilitzes CC variats: Resposta oberta.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT ARGUMENTATIU

RECORDA

El **text argumentatiu** és aquell que utilitzem quan volem demostrar, raonar una idea a favor o en contra.

La seua estructura es caracteritza per:

- a) Donar un raonament a favor o en contra.
- b) Aparéixer un conclusió final que recull la idea principal.

★ **Escriu els arguments a favor o en contra d'aquestes situacions i comenta'ls amb la resta de companys: Resposta oberta.**

- **L'Educació Secundària Obligatoria és necessària i imprescindible fins els setze anys.**

.....

.....

- **El consum del tabac està prohibit en qualsevol lloc públic.**

.....

.....

- **El límit de velocitat a l'Estat Espanyol és de cent vint quilòmetres per hora.**

.....

.....

RECORDA

Els **textos argumentatius** empren uns connectors que expliquen la postura de l'emissor respecte de la idea. Ací en tens una mostra:

- a) **Per organitzar:** *primer, segon, tercer, per començar, després.*
- b) **Per contraposar:** *però, en canvi, per contra.*
- c) **Per explicar:** *perquè, ja que, és a dir.*
- d) **Per finalitzar:** *per acabar, per tant, en conclusió, per últim.*

★ **Llig aquest text i respon:**

Les tecnologies són un gran avenç per a la nostra societat, ja que tots ens aprofitem dels seus avantatges. Fa deu anys ningú podia pensar en el desenvolupament de la tecnologia i amb ell el de la humanitat.

En l'actualitat un 90% de la població té mòbil, un 75% té ordinador a casa i un 70%, connexió a internet. Aquest fet suposa una manera de viure diferent de la d'abans. Però, tot no val i també amb les noves tec-

nologies han sorgit nous problemes, com l'excessiva informació o informació errònia, la manca de relacions personals i cada vegada més, relacions cibernetiques i, la més important, la dependència respecte dels aparells com ordinador, mòbil, etc.

Per tant, la tecnologia ha sigut una gran revolució, però cal controlar-la i millorar-la.

- Quina idea exposa a favor i quina en contra?

Resposta oberta.

.....

.....

.....

- Escriu els connectors que caracteritzen els textos argumentatius.

Resposta oberta.

.....

.....

- 3 Escriu un text argumentatiu defensant o rebutjant una d'aquestes idees:

- El reciclatge és molt important a la nostra societat.
- La llei antitabac ha provocat nombroses pèrdues.
- El valencià ha de ser estudiat a les aules.

Per construir el teu text empra els connectors de dalt.

En primer lloc Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

Per tant.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

S'ESCRIU **R**:

- a) A començament de mot: *rabosa, reblanir, ritual, rossinyol*.
- b) Obrint síl·laba, quan l'anterior acaba en consonant: *conrear, enrere, Enric, folrar*.

S'ESCRIU EL DÍGRAF **RR**:

- a) entre vocals: *barranc, esquerra, narració, terra*.

Excepcions:

S'escriu *r* entre vocals en els casos següents:

- Darrere dels prefixos que acaben en vocal com **a-**, **anti-**, **auto-**, **contra-**, **multi-**: *arítmia, antiràbic, autoretrat, contrarestar, multiracial*.
- **Paraules compostes separades amb guionet**: *barba-ros, cua-roja, malva-rosa, penja-robres*.

1 Completa els espais amb **R** o **RR**:

Caterina portava una brusa de color **rosa**
 El vicedirector de l'institut és una persona molt honrada
 Ella somreia mentres descarregava les maletes en el corredor
 És un busca-raons: no **raona** massa.
 El malalt patix una forta **arítmia**.

2 Completa i forma oracions amb les següents paraules:

Samaruc Resposta oberta.
Autoretrat Resposta oberta.
Vila-Real Resposta oberta.
Arreglar Resposta oberta.
Escorta Resposta oberta.

3 Escriu quatre paraules amb **R** i altres quatre amb **RR**: Resposta oberta.

R		RR	

La grafia **H** és muda. Exemple: *home, habitació, hipotens, ahir*, etc...

La *h* pot ser aspirada en algunes interjeccions. Exemple: *he, he he! ehem!*

També és aspirada en estrangerismes no adaptats. Exemple: *hall, hippy, Hitler*.

4 Completa els buits amb la lletra *h* si cal:

harmonia	Co__et	heroi	hivernacle
Exhuberant	hurra	ham	Prohibit

5 Esbrina quina paraula correspon a la definició:

- Cobrir o omplir d'herba: **herbolari**
- Persona encarregada en acollir en una fira, congrés: **hostessa**
- Objecte que serveix per pescar i enganxa els peixos: **ham**
- Estació de l'any on fa molt de fred i de vegades neva: **hivern**
- Sistema de venda pública atorgant una cosa al millor postor: **subhasta**

6 Completa les oracions següents amb *h* o espai en blanc:

- Ja han arrencat les olimpíades escolars a l'__ermita.
- L'__orfe és un xiquet que no té pares.
- Aquests reis a Héctor li han dut una harmónica.
- L'heroi de la pel·lícula havia vingut d'altre planeta.

7 Escriu quatre paraules amb *h* i fes el dibuix que els corresponga.

Resposta oberta.

1 Esbrina quins són els verbs que corresponen a aquestes definicions:

Acció de guardar informació en algun lloc de la memòria d'un ordinador:

Emmagatzemar

Situar (alguna cosa) en una línia determinada: **alinear**

Adaptar un suport a un format determinat, perquè el sistema puga llegir i escriure:
formatar

Punt d'imatge, element d'imatge: **pixel** (verb: **pixelar**)

Accionar les tecles del teclat amb els dits: **teclejar**

FITXA DE VOCABULARI

adreça	alinear	base de dades	full de càlcul	cursor
dada	executar	format	enganxar	interlineat
placa base	ratolí	resolució	safata	correu

2 Fes una oració amb quatre paraules de la fitxa de vocabulari:

Resposta oberta.

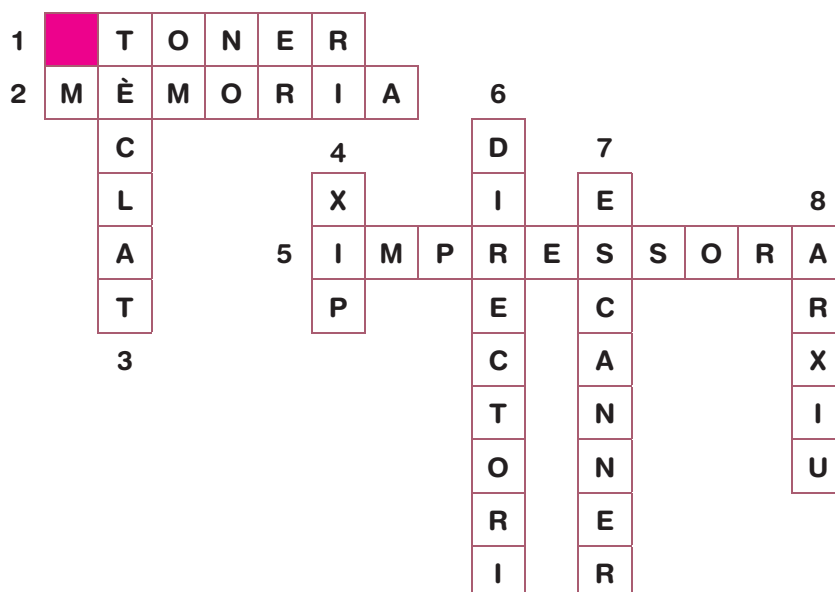
.....

.....

.....

3 Esbrina els mots encreuats:

1. Tinta per a la impressora (en pols o magnètica).
2. Dispositiu que pot retenir la informació per a la seua recuperació posterior.
3. Conjunt de tecles, que pot produir un senyal en ser pressionada amb el dit.
4. Petita secció de material semiconductor que constitueix un circuit integrat.
5. Dispositiu d'eixida que converteix la informació codificada en una forma llegible sobre el paper.
6. Mètode de situar unitats d'informació, generalment arxius.
7. Dispositiu que pot captar una imatge i copiar-la.
8. Informació continguda en la memòria per mantenir-la i poder-la executar.

→ PROJECTE DE TREBALL

BLOC

RECORDA

Un **bloc** és un lloc web que recull textos actualitzats d'un o diversos autors, on apareix en primer lloc el més recent.

Als articles del bloc els lectors poden escriure comentaris i l'autor comentar-los, però depèn de la decisió del propi autor. Hi ha blocs de diferents tipus:

Personals, periodístics, professionals, experts en un tema segons la temàtica que tracta cadascun.

- ★ El treball consisteix a crear un bloc personal o per a classe. Per tal de fer aquest exercici hauràs de demanar ajuda al teu professor/a i seguir els passos que apareixen a continuació: **Resposta oberta.**

1

ABANS DE COMENÇAR

INFORMACIÓ QUE HI POSARÀS:

1. Nom del Bloc:

.....

2. Enllaços que vols que hi apareguen:

.....
.....
.....
.....
.....

3. Imatges, frases o qualsevol element que el personalitze:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Les parts d'un bloc són:

- **Nom** del bloc.
- **Entrada**: són les anotacions que fa el creador del bloc (administrador).
- **Comentaris**: l'administrador permet fer anotacions de les entrades als usuaris.
- **Enllaços**: llocs web que estan relacionats o amb el bloc o amb l'entrada per la temàtica.
- **Etiquetes**: forma d'agrupar les entrades que tenen una mateixa temàtica.

2

CREA LES TEUES ENTRADES

INFORMACIÓ QUE HI POSARÀS:

4. Títol per fer l'entrada.

.....

.....

5. Data i hora de la publicació.

.....

6. Etiquetes a les entrades per agrupar-les segons la temàtica.

.....

.....

.....

.....

.....

7. Opció d'incloure-hi comentaris.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

